Y.XXI.46

Approved by the Deptt. of Public Instruction, Mysore

Y XXIV 46

ook of Translation

BY

INAKESAVAIYA, B. A.,
Mysore Educational Service.

PART III

ಭಾಷಾಂತರ ಪಾಠಗಳು.

ಮೂರನೆಯ ಭಾಗ

ಎಮ್. ಎಸ್. ಚೆನ್ನಕೇಶವಯ್ಯ, ಬಿ.ಎ.

1929

ಭೀಮಸೇನ
ಪುಸ್ತಕ
ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ
ಬೆಂಗಳೂರು

ಬಬ111
4218

(*All Rights Reserved*)

PRICE.AS. 0-6 0] [ಕ್ರಯ ೦-೬-೦ ಆಣೆ

SRI CHAMARAJENDRA SANSKRIT COLLEGE LIBRARY

BANGALORE

1939

Accn. No. 2105

1. The maximum time allowed for retention of a book shall be one fortnight. It may be borrowed again if not required by others.

2. No reference books shall be lent out.

3. No borrower shall have more than two volumes out of the Library at one time.

4. Borrowers must not pass books from one to another but must return them to the Librarian.

5. Library books must not be used as class-books.

6. Any one who defaces by writing or otherwise damages any book shall pay the full cost of the book or of the entire works, if it consists of more than one volume.

7. The borrower shall be responsible for the value of the books lent out to him if they are lost, damaged or otherwise cannot be returned to the Library when they are due or recalled.

8. The presence of the voucher with the Librarian shall be considered sufficient proof of the non-return of books.

Class and No. X 17[illegible]4.61

XXIV

46.7

1615-36 The Bangalore Press

ಕ್ಷ xxiv 7
X 774

Approved by the Dept. of Public Instruction, Mysore.

वाणीं भजत गवाणीं
GOVERNMENT COLLEGE LIBRARY
FORT, BANGALORE
ಸರಕಾರೂಕತೆಯಿಂದ ಬಳಸಿ

A Text Book of Translation

BY

M. S. CHENNAKESAVAIYA, B. A.

Mysore Educational Service.

PART III.

ಭಾಷಾಂತರ ಪಾಠಗಳು.

ಮೂರನೆಯ ಭಾಗ.

ಎಮ್. ಎಸ್. ಚನ್ನಕೇಶವಯ್ಯ, ಬಿ. ಎ.

1930.

(*All Rights Reserved*)

A218
ಉಳಿ(೧)

PRICE AS. 0-6-0] [ಕ್ರಯ ೦-೬-೦ ಆಣೆ

ಪುಸ್ತಕದ ಸಂಖ್ಯೆ.....

THE POWER PRINTING WORKS,
CHICKPET, BANGALORE CITY.

PREFACE.

There is quite an erroneous impression in some quarters that translation consists in the substitution of words of one language for those of another. This utterly ignores the fact that each language has its own peculiarities of grammar and idiom, and the structure of sentences is not the same in all languages. A mechanical substitution of words will only result in nonsense. Important differences even between allied languages—Kannada and Tamil for example—are quite familiar to us. One can easily imagine, therefore, how fundamental are the differences between two such languages as Kannada and English.

It must be evident from this that to express the exact meaning of a given passage in a different language is by no means an easy task. Sometimes no words can be found in one language to express the idea suggested by those in another. The words of a language contain the history of the nation and its characteristic genius. The growth and unfoldment of this genius can be seen in the growth of the language itself.

The purpose of translation should be to make these ideas intelligible to people using a different language. How could this be done by the mechanical substitution of a few words? The teacher of translation should note at the very outset that a mere acquaintance with words and their dictionary meanings will not help him in his work. The essential thing is the use of words in sentences. The full significance of a word becomes clear only when it is used in a sentence. Take these sentences: "How do you do?" "ರಾಮನನ್ನು ಕಂಡರೆ ನನಗೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ." The mere meaning of the words will not help us to translate these sentences.

It must be clear that what is essential is not only the meaning of the word, but its correct use in a sentence. Hence the importance of the structure of sentences. This is particularly true in the case of a language like English, which has very few inflections. There is nothing in the form of the word to give us the correct meaning, this depending entirely on its position and use in the sentence.

We can never lay too much emphasis on the necessity of a thorough knowledge of the elements of grammar and idiom for the teacher of English. He should spare no pains to get acquainted with the idiosyncrasies of English grammar and idiom by frequent and assiduous study. The foundation

of correct idiom should be laid in the Middle Schools. No good work is possible in these schools unless the teacher is well equipped for his task. We strongly recommend for the use of the teacher the following books : Tipping's English Grammar for beginners ; Sonnenschein's New English Grammar ; Ritchie's Practical English Grammar and a book of idioms like Dixon's. The teacher should constantly pore over these books until he becomes quite familiar with the correct application of grammatical principles.

We feel quite ashamed to note that the average, educated Kannadiga's knowledge of the grammar of his own mother tongue is very shaky indeed. The sooner we remedy this defect the better for all concerned.

Any discussion about the utility of translation itself in a scheme of language study would be out of place here. There it is in the syllabus, and our business is to make use of it to the best advantage of the pupils. It should be noted that our purpose is to strengthen the pupil's command of the language, and not a mechanical drill in the substitution of words. The pupil should be taught to express his ideas in simple and idiomatic language.

NOTE TO THE TEACHER

Every teacher will have observed that the pupil's acquaintance with a language is far in advance of his knowledge of the technicalities of its grammar. It is necessary therefore that the translation lesson should be slightly behind the standard of the language lesson and somewhat in advance of that of formal grammar. The purpose of translation, as that of composition, ought to be to make the pupil obtain a better control over the language he speaks or writes, and not to teach rules and definitions of formal grammar. The teacher should always be on the alert to correct wrong turns of expression; but he should guard himself against allowing the work to degenerate into a regular grammar lesson. He must see that the pupil acquires facility of expression without losing sight of idiom and usage. The success of a translation lesson depends upon the teacher's skill in enabling the pupils to translate freely without harming idiom.

The book is divided into three parts to be used in the second, third and fourth classes of the Middle School, respectively. The first part consists entirely of simple sentences of very short length to suit the capacity of the beginner.

Harder examples of simple sentences constitute the second part. The third part is made up of complex and compound sentences and a few miscellaneous passages. The whole thus covers a three years' course

The exercises are graded and divided according to well-known, simple classifications of grammar. The lesson would be more useful if the teacher explained to the pupils at the beginning of each lesson the main grammatical principle on which it is based. Details and definitions need not be taught. When this is done and one or two model sentences are given, the pupil should be able to do the whole exercise in a more or less mechanical manner. In the beginning the pupils may even be encouraged to get the sentences and the translations by heart. This is conducive to correct expression. Of course, the meanings of words not familiar to the pupils will have to be told. Every exercise should be neatly written out by the pupils at home.

When an exercise is finished the teacher must see that the pupils become thoroughly acquainted with the correct use of the nouns and verbs in it by coining fresh sentences of the same type. This can be done very easily by interchanging the nouns and verbs of the different sentences wherever possible.

We are strongly of opinion that chopping sentences for purposes of translation is a very bad principle indeed. The object of translation teaching is to make the pupils learn correct expression. This cannot happen unless the pupil is made perfectly familiar with the form of sentences in the different languages. The teacher should impress on the pupils from the very beginning the fundamental differences in the structure of sentences in English and Kannada. The pupil can grasp the difference clearly only if the sentence is translated wholesale and not retail. The meaning of the different words may have to be told, but the sentence should be translated as a whole. Later on, when the pupil comes to longer sentences, it may be possible to break up a sentence into convenient parts without ruining idiom.

An experienced teacher will have observed that a literal translation is not always possible. In such a case the nearest equivalent should be given. On no account should the idiom of any language be violated for purposes of translation. No pains should be spared by the teacher in becoming acquainted with the correct use of words and accuracy of expression.

In forming new sentences for translation the teacher should guard himself against a peculiar

danger. He must note that a sentence in not a haphazard combination of a few words according to certain rules of syntax. The sentence must make good sense; otherwise, it is absurd, however satisfactory from a purely grammatical point of view. Take a sentence like this: "I shall carry a pig". The grammatical arrangement is perfect but the meaning is pure nonsense. The sentence does not illustrate the correct use of any word in it. Again: "ಒಂದು ಹಾವು ಮುಂಗುಸಿಯಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡುತ್ತಾ ಇದೆ". "The cowherd is being kicked by the cow". These are regular conundrums. We confess we never had the good fortune to witness the phenomena described here.

We have considered it quite unnecessary to burden the text with any elaborate extracts from grammar, either Kannada or English. Such extracts cannot be properly understood by the pupils in whatever language they might be written, and the teacher would not find them very useful. He should go straight to the sources themselves, the recognised text books of grammar, for his information, and explain the underlying principles to the pupils at the beginning of every lesson.

The short notes at the beginning of the exercises are intended for the guidance of the teacher. All explanations should be given in Kannada.

The beginner will find some difficulty in following certain peculiarities of English grammar. In English a noun in the singular is invariably preceded by an article. We must say, "*the* dog barks." There is nothing corresponding to this in our vernacular, and in translating the sentence we ignore the article altogether. But the article is not used with plural nouns, and there are many other important exceptions. The teacher must explain the general principle again and again until the pupils are quite familiar with the usage.

The attention of the pupils should be drawn to three other points at the very beginning: (1) agreement between the subject and predicate in number and person; (2) the forms of the tenses; (3) the different forms of the pronouns. In the following exercises, only two tense forms, the present and the past, are used until we come to the chapter on tenses. These should be illustrated and the pupils questioned again and again to avoid confusion.

Such preliminary knowledge of grammar is quite necessary to the pupils before they begin any translation lesson. They should learn by heart lists of the singular and the plural forms of nouns and the present and past tenses of verbs.

No special chapter is included to illustrate the use of the Passive Voice. This form, which is very common in English, is rarely used in Kannada. "ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗನಿಂದ ಲೋಹವು ಸುತ್ತಿಗೆಯಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾ ಇದೆ." This is indeed very awkward, and can only be considered to be a literary curiosity. A few sentences are included here and there to give an idea of the usage in English. Such sentences should be carefully translated.

PART III—CONTENTS.

	Page
The Complex Sentence	.. 1
Noun Clauses	... 1
Exercises 1—2	2—5
Noun Clause : Object of a verb	... 6
Exercises 3—8	6—13
Adjective Clauses	... 13
Exercises 9—14	15—22
Adverb Clauses	.. 22
Adverb Clauses of Time	... 24
Exercises 15—16	24—27
Adverb Clauses of Place and Cause ...	... 27
Exercises 17—18	27—29
Adverb Clauses of Purpose and Result ...	... 30
Exercises 19—20	30—33
Adverb Clauses of Condition	... 33
Exercises 21—22	33—35
Adverb Clauses of Concession	... 35
Exercises 23—24	35—37
Adverb Clauses of Comparison	... 37
Exercises 25—26	37—39
Double or Multiple Sentences	... 40
Exercises 27—32	41—48
Contracted Sentences	... 48
Exercises 33—34	49—52
Elliptical Sentences	... 52
Exercises 35—36	53—55
The Formation of Tenses	... 56

	Page
The Past Perfect and the Future Perfect ...	57
Exercises 37—38	57—59
The Future in the Past and the Future Perfect in the Past	59
Exercises 39—40	59—62
The Future Continuous, the Present Perfect Continuous and the Past Perfect Continuous	62
Exercises 41—42	62—64
The Subjunctive Mood	64
Exercises 43—44	65—66
Appropriate Prepositions	66
Exercises 45—46	66—70
The Direct Speech	70
Exercises 47—48	70—73
Miscellaneous Sentences	74
Exercises 49—50	74—79
Miscellaneous Passages	79—93
The Mysore Lower Secondary Examination Papers 1916—1927	92—109

X.174
2105

॥ ಶ್ರೀರಸ್ತು ॥

A Text Book of Translation.

PART III.

ಭಾಷಾಂತರ ಪಾಠಗಳು.

ಭಾಗ ೩.

The Complex Sentence.

The chapter is divided into sections according to the nature of the subordinate clause. The principal points to be noted are the use of connectives, such as, a subordinating conjunction. or a relative pronoun, or a relative adverb, and the sequence of tenses. In each case the pupil should point out the clause and give its construction.

Noun Clauses.

A Noun Clause may be :—

(1) *The subject* :—*That he said so* is true =ಅವನು ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು ನಿಜ.

(2) *The object* :—He said *that he wanted money* =ಅವನು ತನಗೆ ಹಣಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದನು.

(3) *The complement* :—His excuse was *that his watch was slow* = ತನ್ನ ಗಡಿಯಾರವು ಹಿಂದೆ ಇತ್ತೆಂಬುದೇ ಅವನ ನೆಪವಾಗಿತ್ತು.

(4) *In apposition to a noun or a pronoun* :—

(i) It has been proved *that the earth is round* = ಭೂಮಿಯು ಗುಂಡಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

(ii) Remember the saying *that honesty is the best policy* = ಸತ್ಯವೇ ಸುಪಥವು ಎಂಬ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡು.

(5) *Object of a preposition* :—Pay attention *to what I say* = ನಾನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಗಮನಕೊಡು.

(6) *Object of a participle or an infinitive* :—

(i) Fearing *that I should be late*, I ran to the station = ಹೊತ್ತಾಗುವುದೆಂದು ಭಯಪಟ್ಟು ನಾನು ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ಓಡಿದೆನು.

(ii) I went to see *what had happened* = ಏನು ನಡೆಯಿತೋ ಅದನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ (ನಾನು) ಹೋದೆನು.

[EXAMPLES OF 1, 3, 4, 5 AND 6.]

EXERCISE 1.

1 What you say is quite right. 2 What has happened is not clear.[1] 3 What he wanted was my purse. 4 What doubt I had has all vanished.

1 Clear—ಸ್ಪಷ್ಟ.

5 Who broke the glass cannot be ascertained.[1] 6 How the thief made his escape is a mystery.[2] 7 How they were to catch the thief was the question. 8 That you should think so is strange. 9 That he should be annoyed was natural.[3] 10 Whether the truth will ever come to light is uncertain. 11 How he will get us out[4] of this difficulty is known only to himself. 12 When Rama will come is not known. 13 That is what I cannot understand. 14 The fact is that you have come too late. 15 My question was whether there was any hope of his success. 16 My motive in going was that I might help them. 17 The question is how the thief got in 18 The fact that the prisoners had escaped was not generally known 19 It is evident[5] that they do not trust us. 20 It was a fortunate thing[6] that we met our friend. 21 It is said that he died young. 22 It is not known precisely[7] when Buddha was born. 23 Take care that you are not too late for the train.[8] 24 The hope that he will recover is gone. 25 They suddenly received the news that their father had become seriously ill. 26 He expressed a wish that they should return. 27 It soon became evident that the wolves would overtake[9] our horses. 28 It

---

1 Ascertain—ತಿಳಿ, ಗೊತ್ತುಮಾಡು. 2 Mystery—ಗುಟ್ಟು, ರಹಸ್ಯ. 3 Natural—ಸಹಜ. 4 Get us out—ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡು. 5 Evident—ಸ್ಪಷ್ಟ. 6 A fortunate thing—ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯ, ದೈವಾನುಗ್ರಹ. 7 Precisely—ಸರಿಯಾಗಿ. 8 ರೈಲಿಗೆ ಹೊತ್ತುವೞಯಿ ಜೋಕೆ. 9 Overtake—ಹಿಡಿ.

is believed that Rama stole the watch. 29 I am sorry for what I have done. 30 The cooly lives on what he earns. 31 Speak of what you know. 32 We are astonished at what you tell us. 33 Attend to what the teacher says. 34 I want to know how far the school is from here. 35 Believing that he was honest, I trusted him.

EXERCISE 2.

1 ರಾಮನು ಹೇಳುವುದು ಶುದ್ಧತಪ್ಪು. 2 ನೀನು ಬರೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ. 3 ಕೃಷ್ಣನು ನನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿತ್ತು. 4 ಇದು ಹ್ಯಾಗೆ ನಡೆಯಿತೋ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದು.[1] 5 ಅವನು ನಿರಪರಾಧಿಯೆಂಬುದು ಖಂಡಿತ. 6 ಶಾಮು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಕೆಲಸಮಾಡುವ ಹುಡುಗನೆಂಬುದು ನಿಶ್ಚಯ. 7 ನಾವು ನಾಳೆ ಹೊರಡುತ್ತೇವೋ ಇಲ್ಲವೋ ನಿಶ್ಚಯವಿಲ್ಲ. 8 ರೋಗಿಯು ಗುಣಹೊಂದುತ್ತಾನೋ ಇಲ್ಲವೋ ಅನುಮಾನವಾಗಿದೆ. 9 ನಮ್ಮ ತಂದೆಯು ಯಾವಾಗ ಬರುತ್ತಾನೋ ಇನ್ನೂ[2] ಗೊತ್ತಾಗಿಲ್ಲ. 10 ಅವನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾನೋ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದು. 11 ಭೀಮನು ಯಾತಕ್ಕೆ ಬಂದನೋ ತಿಳಿಯದು. 12 ನಾನು ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಅದು ಸರಿ.[3] 13 ಇದೇ ನನಗೆ ಬೇಕಾದುದು. 14 ನಾವು ಗೆಲ್ಲುತ್ತೇವೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. 15 ನೀನು

---

1 ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದು—Is not known to anybody. 2 ಇನ್ನೂ—Yet. 3 Whatever I do is right.

ಹೇಳಿದ್ದು ಇದೇಯೋ? 16 ವರ್ತಮಾನವೇನೆಂದರೆ ಮಹಾರಾ
ಜರು ನಾಳೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. 17 ಇದು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯಲಸಾಧ್ಯ
ವಾದದ್ದಾಗಿದೆ.1 18 ಭೂಮಿಯು ಗುಂಡಾಗಿದೆಯೆಂದು ಸುಲಭ
ವಾಗಿ ತೋರಿಸಬಹುದು. 19 ಅವನು ಸತ್ತುಹೋದನೆಂಬ ಸಮಾ
ಚಾರವನ್ನು ನಾವು ಕೇಳಿದೆವು. 20 ಖೈದಿಯು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾ
ನೆಂಬುದು ನಿಶ್ಚಯ. 21 ನೀನು ಅಯೋಗ್ಯನೆಂಬುದು ವ್ಯಕ್ತವಾ
ಗಿದೆ. 22 ಅವನಿಗೆ ಗುಣವಾಗುತ್ತೆಂಬ ಭರವಸೆ ನಮಗಿಲ್ಲ. 23
ಈ ನೀಚನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಬೇಕಾದ್ದೇ ಸರಿ.2 24 ನೀನು ನಮ್ಮ
ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೇಡೆಣಿಸುವುದು ಶೋಚನೀಯವಾದದ್ದು3. 25
ಜಿದ್ದೀಯೆ ಜೋಕೆ.4 26 ಅವನು ತಪ್ಪು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾ
ನೆಂಬುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. 27 ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ್ದು ಹಣ.
28 ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ್ದು ಏನು5? 29 ನೀನು ಹಾಗೆ ಯೋಚಿ
ಸುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿದೆ. 30 ನಾನು ನಿಂತಲ್ಲಿಗೆ ಅವನು
ಬಂದನು. 31 ಅವನು ಹೇಳಿದ್ದರಲ್ಲಿ ನಿಜವಿಲ್ಲ. 32 ನೀನು
ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಒಪ್ಪಲಾರೆ. 33 ಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು
ನಾವು ನೆಚ್ಚು6ವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. 34 ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು
ಮಾಡುವ್ರದು ನನ್ನ ಕೆಲಸ. 35 ರಾಮನು ಬಂದಿದ್ದಾನೆಂದು
ಕೇಳಿ ನಾನು ಅವನನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದೆನು.

---

1 This is what nobody can understand. 2 It is right that this rogue should be punished. 3 ಶೋಚನೀಯವಾದದ್ದು—It is a pity, it is regrettable. 4 Take care that you do not fall 5 What is it that you want? 6 ನೆಚ್ಚು—Rely upon.

[Object of a Verb.]

EXERCISE 3.

1 Rama said that you were foolish. 2 Tell that man that he must go. 3 I do not think that Krishna will come. 4 Gopal said that he had read that book. 5 My friend told me that Govind would come to-day. 6 They admitted[1] that they were wrong. 7 He told me that the train was late. 8 I hoped that you would help me. 9 I shall never believe that he said such a thing. 10 Rama never told me that he was going away. 11 I hear that you are going to Madras to-morrow. 12 The teacher said that he would punish me. 13 We knew that the story was untrue. 14 I heard that the Dewan has arrived. 15 We heard that he had lost all his money. 16 He promised that he would soon pay back the debt. 17 Let us hope that the teacher will forgive us. 18 The Government resolved[2] that all children should be educated. 19 See that everything is ready for our journey.[3] 20 We think that it would be a pity to waste money. 21 I wonder that he should be in debt. 22 I wish that my friend were here. 23 I fear that I shall

---

1 Admit—ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳು. 2 Resolve—ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡು. 3 ನಮ್ಮ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೋ.

fail. 24 Do you deny[1] that you stole the money? 25 Rama replied that he would come. 26 I understand that you want some new books. 27 He begged that his life might be saved. 28 We believe that he is guilty. 29 I never thought that I should see my friend again. 30 The soldiers cried that they would never surrender.[2]

EXERCISE 4.

1 ಇದು ನಿಜವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. 2 ರಾಮನು ಬಳ್ಳಿಯವನೆಂದು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. 3 ನಾನು ಅವನ ಹಾಗಿದ್ದೇನೆಂದು ಕೃಷ್ಣನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾನೆ. 4 ಗೋಪಾಲನು ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ವಾಗ್ದಾನ ಮಾಡಿದನು. 5 ಖೈದಿಯು ತಪ್ಪಿತಸ್ಥನೆಂದು ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಯು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದಾನೆ.[3] 6 ನೀನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬಹುದೆಂದು ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದೆನು. 7 ಅವನು ನಿರಪರಾಧಿಯೆಂದು ನಾವು ನಂಬುತ್ತೇವೆ. 8 ಗೋವಿಂದನು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮರೆತು ಬಂದಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳಿದನು. 9 ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಅವನು ಹೇಳಿದನು. 10 ಅವನು ಸತ್ತುಹೋದನೆಂದು ನಾವು ಕೇಳಿದೆವು. 11 ರಾಮನು ಬರುವನೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. 12 ತಾನು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದೆನೆಂದು ಕೃಷ್ಣನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು. 13 ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರು ಇಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಹೊರಟುಹೋಗುವರೆಂದು ನಾವು ಎಣಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.[4] 14 ಅವನು ಪ್ರಾಮಾ

---

1 Deny—ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇರು. 2 Surrender—ಶರಣಾಗತರಾಗು. 3 ನಿಶ್ಚಯಿಸು—Decide. 4 ಎಣಿಸು—Expect.

ಣಿಕನೆಂದು ನಾನು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ. 15 ಒಂದು ಘಂಟೆ ಇಷ್ಟು ವಿಳಂಬವಾಗಿರುವುದೆಂದು[1] ನಾನು ಎಂದೂ ಯೋಚಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. 16 ಹನ್ನೆರಡುಘಂಟೆಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೋ.[2] 17 ನಾನು ಗೆಲ್ಲುವುದೇ ನಿಶ್ಚಯವೆಂದು ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದೆನು. 18 ನಾಳೆ ರಜಾವೆಂಬುದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆಯೋ ? 19 ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಓದಬೇಕೆಂದು ರಾಮನಿಗೆ ಹೇಳು. 20 ಗುರುಹಿರಿಯರಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬೇಡ. 21 ನೀನು ಇಂಥಾ ಸುಳ್ಳುಗಾರನೆಂದು ನಾನು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುತ್ತೇನೆ. 22 ನಾವು ನಾಳೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಉಪಾಧ್ಯಾಯನು ಹೇಳಿದನು. 23 ನಾರಾಯಣನು ಶುದ್ಧ ದಡ್ಡ[3]ನೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. 24 ನೀನು ಅವಿವೇಕಿಯೆಂದು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. 25 ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನಾಳೆ ಕೊಡುವೆನೆಂದು ರಾಮನು ಹೇಳಿದನು. 26 ಭೂಮಿಯು ಸುತ್ತುವುದೆಂದು ಆರ್ಯಭಟ್ಟನು ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮಾಡಿದನು.[4] 27 ದೇವರು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದಾನೆಂದು ಜ್ಞಾನಿಗಳು[5] ಸಾರಿದ್ದಾರೆ.[6] 28 ಪುಸ್ತಕವು ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿರುವುದೆಂದು ನಾನು ರಾಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದೆನು. 29 ನರಿಯು ದ್ರಾಕ್ಷೆ ಹಣ್ಣುಗಳುಹುಳಿಯೆಂದು ಅಂದುಕೊಂಡಿತು.[7] 30 ಅಶ್ವತ್ಥಾನುನೆಂಬ ಆನೆಯು ಸತ್ತುಹೋಯಿತೆಂದು ಧರ್ಮರಾಯನು ಕೂಗಿದನು.

EXERCISE 5.

1 Give me what I want. 2 Consider well what your answer should be. 3 Tell me what you

---

1 ಒಂದು ಘಂಟೆ ಇಷ್ಟು ವಿಳಂಬವಾಗಿರುವುದೆಂದು—That an hour was (would be) so long. 2 See that dinner is ready at twelve o'clock. 3 ದಡ್ಡ—Dunce. 4 ಸಿದ್ಧಾಂತಮಾಡು—Prove. 5 ಜ್ಞಾನಿ—Sage. 6 ಸಾರು—Proclaim. 7 ಅಂದುಕೊಂಡಿತು—Said to itself.

think. 4 I asked him what book he read. 5 Rama brought me what I wanted. 6 They asked the pilgrim what places he had visited. 7 I do not hear[1] what you say. 8 We should like to know what you have been doing. 9 He would not pay what he owed. 10 Who knows what may happen? 11 Let them say what they will. 12 I asked him what was the matter. 13 We see what you are doing. 14 He gave me what I asked for. 15 I cannot understand what you are saying. 16 I did what you told. 17 Guess what this is. 18 Find out what the horse costs. 19 Tell me what I ought to do. 20 I did not understand what was said. 21 I should like to know what you have in your pocket. 22 Think what he has suffered. 23 I wonder what he wants. 24 He knows what is best for him. 25 I do not know what is going to happen.

EXERCISE 6.

1 ಅವನು ನೆನ್ನೆ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. 2 ನನಗೇನು ಬೇಕೆಂದು ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದನು. 3 ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟ ಬಂದದ್ದನ್ನು ನೀನು ಮಾಡಬಹುದು. 4 ನೀನು ಬೊಂಬಾಯಿನಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು. 5 ಅವನ ಹೆಸರೇನು ನೀನು ಬಲ್ಲೆಯಾ? 6 ನೀನು ನನಗೆ ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ಎಂದಿಗೂ

---

1 I do not hear—ನನಗೆ ಕೇಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಮರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. 7 ನೆನ್ನೆ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು ನಿನಗೆ ಜ್ಞಾಪಕವಿದೆಯೋ? 8 ನನ್ನ ಕೈಲಾದದ್ದನ್ನು ನಾನು ಮಾಡಿದೆನು. 9 ನೀನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. 10 ನೀವು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಅವನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. 11 ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಬೇಡ. 12 ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ್ದೇನು ಹೇಳು. 13 ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಮಾಡು1. 14 ನೀನು ಹೇಳುವುದು ನನಗೆ ಕೇಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. 15 ಹೊತ್ತೇನು ನೋಡು.2 16 ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳ. 17 ಏನುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೋ ಯೋಚಿಸು. 18 ಅವನಿಗೇನುಬೇಕೆಂದು ಅವನನ್ನು ಕೇಳಿದೆನು. 19 ನಿನ್ನ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡು. 20 ಏನು ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೋ ನೀನೇ ನೋಡುವೆ. 21 ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು3 ನನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. 22 ನನಗೆ ಮೊದಲೇ4 ಗೊತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಯಾತಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೀಯೆ? 23 ಅವರು ಇಷ್ಟಬಂದಿದ್ದನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. 24 ಈ ವಿಚಾರವಾಗಿ ನೀನೇನು ಯೋಚಿಸುತ್ತೀಯೆ ಹೇಳು. 25 ನಿಜವಲ್ಲದುದನ್ನು5 ಎಂದಿಗೂ ಹೇಳಬೇಡ.

EXERCISE 7.

1 I know who you are. 2 We have found out who stole the watch. 3 Let us enquire who is the owner of the house. 4 I cannot remember who were present then. 5 Do you know who stole

---

1 Do what you are told. 2 See what the time is. 3 ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು—What you mean. 4 ಮೊದಲೇ—Already. 5 ನಿಜವಲ್ಲದುದನ್ನು—What is not true.

the book? 6 Who knows which house you mean[1]? 7 Can you say whose book this is? 8 Tell me whom you saw there. 9 I wonder where I kept my watch. 10 He asked me where I was going. 11 Rama did not know where he had left his books. 12 Who can tell me where Krishna is now living? 13 Tell me where you have put my books. 14 Did you say when I should come? 15 I asked Govind when he would go home. 16 We know when the teacher will come. 17 I wondered when you would return. 18 Tell me why you did that. 19 Why the boy behaves like this I cannot un'erstand. 20 Do you know how far it is from the earth to the moon? 21 I could not see how this could be done. 22 He enquired how far the school was. 23 Ask Rama how old he is. 24 I wish to know how much this book will cost. 25 Do you understand how he did it? 26 Ask whether Rama is at home. 27 See whether it rains 28 Let us enquire whether he will go to-day. 29 I asked my master whether I was fit to appear for the examination. 30 We asked if the train had started. 31 Try if you can do this. 32 Enquire if the children are well. 33 The cooly earns whatever he can. 34 The thieves stole whatever they

---

1 Which house you mean—ಯಾವನು ನೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೀಯೋ.

could find in the house. 35 You contradict whatever I say. 36 He always performs whatever he promises.

EXERCISE 8.

1 ಅವನು ಯಾರೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. 2 ಇದನ್ನು ಬರೆದವರು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. 3 ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಯಾರು ತಂದರೋ ನಾನು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತೇನೆ. 4 ಹಣವನ್ನು ಯಾರು ಕದ್ದರೆಂದು ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದರು. 5 ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಯಾರು ಬಲ್ಲೆಯಾ? 6 ಭೀಮನು ಯಾವ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಹೋದನೋ ನನಗೆ ಹೇಳು. 7 ಇದು ಯಾರ ಮನೆಯೋ ತಿಳಿದು ಹೇಳು.[2] 8 ಅವನು ಯಾರನ್ನು ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದಾನೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. 9 ರಾಮನು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೋ ಕಂಡು ಹಿಡಿ.[3] 10 ನೀನು ಎಲ್ಲಿದ್ದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕೃಷ್ಣನು ನನಗೆ ಹೇಳಿದನು. 11 ನಾನು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆನೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. 12 ಅವನು ಎಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಯಾರೂ ಅರಿಯರು. 13 ಶಾಮನು ಎಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ ಹೇಳು. 14 ಅವರು ಯಾವಾಗ ಬರುತ್ತಾರೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. 15 ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಯಾವಾಗ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ ಹೇಳಬಲ್ಲೆಯಾ? 16 ಬುದ್ಧನು ಯಾವಾಗ ಹುಟ್ಟಿದನೋ ಯಾರೂ ಹೇಳಲಾರರು. 17 ಕೈಲು ಯಾವಾಗ ಹೊರಡುತ್ತದೋ ಸ್ಟೇಷನ್ ಮಾಸ್ಟರನ್ನು ಕೇಳೋಣ. 18 ಆಳು ಏತಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ ವಿಚಾರಿಸು. 19

---

1 ಯಾವ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ—Which way. 2 ತಿಳಿದುಹೇಳು—Ascertain. 3 ಕಂಡುಹಿಡಿ—Find out.

ರಾಮನೇಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲವೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. 20 ನಾನು ಅಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು[1] ಕಾದೆನೋ ಹೇಳಲಾರೆ. 21 ಈ ಪದಾರ್ಥವು ಎಷ್ಟು ಅಮೋಘವಾದದ್ದೋ[2] ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಬಲ್ಲಿರಿ. 22 ಬಾಗಿಲನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ತೆರೆದೆ ಹೇಳು. 23 ಆ ಠೊಣೆಯನು ಹ್ಯಾಗೆ ಓಡುತ್ತಾನೆ ನೋಡು. 24 ಅವನು ಎಷ್ಟು ಸಂಕಟಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೋ[4] ನೀವು ಬಲ್ಲಿರಾ? 25 ಈ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಿದೆ ತೋರಿಸು. 26 ನಿನಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟವಿದೆಯೋ ಹೇಳು. 27 ನನಗೆ ಹಸಿವಾಗಿದೆಯೋ ಎಂದು ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದನು. 28 ಹಣವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೀಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಹೇಳು. 29 ಊಟಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆಯೋ ನೋಡು.[5] 30 ರಾಮನು ಹೋಗುತ್ತಾನೋ ಕೇಳು. 31 ಆಳು ಬಂದಿದ್ದಾನೋ ನೋಡು. 32 ಇದು ನಿಜವೋ ಎಂದು ನಾನು ವಿಚಾರಿಸಿದೆನು. 33 ಅವನು ಏನು ಹೇಳಿದರೆ ಅದನ್ನು ಮಾಡು. 34 ನಿನಗೆ ಏನು ಇಷ್ಟವಾದರೆ ಅದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. 35 ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ ಗೊಂಬೆಯನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊ.

Adjective Clauses.

Adjective clauses are introduced by the relative pronouns *who*, *which*, *that*, *what*, *as*, and their compound forms *whoever*, *whichever*, etc.; also by relative adverbs, *where*, *when*, *why*, *whence*, *whither*,

---

1 ಎಷ್ಟುಹೊತ್ತು—How long. 2 ಎಷ್ಟು ಅಮೋಘವಾದದ್ದೋ—How precious. 3 ಠೊಣೆಯ—Fat man. 4 ಅವನು ಎಷ್ಟು ಸಂಕಟಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೋ—How much he has suffered. 5 See if dinner is ready.

wherein, etc. Observe that a subordinating conjunction cannot introduce an adjective clause. An adjective clause, unlike the simple adjective, is always written after the noun it qualifies.

Examples :—

(1) The dog *that barks* does not bite = ಬೊಗಳುವ ನಾಯಿ ಕಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ.

(2) I know the man *who built that house* = ಆ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ.

(3) The house *that I live in* belongs to my uncle = ನಾನು ವಾಸವಾಡುವ ಮನೆಯು ನನ್ನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನದು.

(4) The time *when the boat leaves* is not yet fixed = ದೋಣಿಯು ಹೊರಡುವ ಹೊತ್ತು ಇನ್ನೂ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಲ್ಲ.

(5) He approached the spot *where I was hidden* = ನಾನು ಬೆತುಕೊಂಡಿದ್ದ ತಾವಿನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಅವನು ಬಂದನು.

(6) This is the report *that I have heard* = ನಾನು ಕೇಳಿರುವ ಸಮಾಚಾರವು ಇದೇ.

When the clause begins with a relative pronoun, care should be taken to use the proper case, *who*, *whose* or *whom*. Any difficulty that the pupil may feel can be removed by an analysis of the sentence.

EXERCISE 9.

1 Rama returned the book which I had lent him. 2 They ate all the fruits which we had gathered. 3 I received[1] the book that you sent. 4 The servant did all that he could. 5 The pen which you gave me is no good. 6 The car which passed us[2] was going at a great rate.[3] 7 I have found the book which I had lost. 8 Is this a dagger which I see before? 9 A rupee is a coin which is worth sixteen annas. 10 The boy has lost the book which I had given to him. 11 The examiner asked me questions which I could not answer. 12 A triangle[4] is a figure which has three sides.[5] 13 He has read the few books that he has. 14 Rats are creatures that do people harm. 15 This is the letter that my father wrote. 16 The bicycle which you saw is sold. 17 The book that you are reading is rubbish. 18 A book that is full of pictures is interesting. 19 It will take many years[6] to repair the damage that was done by the Great War. 20 All that glitters is not gold. 21 Those boys that have not done their work must stand up. 22 The part of the ocean which lies between Asia and

---

1 I received—ನನಗೆ ಬಂತು. 2 Which passed us—ನಮ್ಮನ್ನು ದಾಟಿಹೋದ. 3 At a great rate—ಬಹಳ ವೇಗವಾಗಿ. 4 Triangle—ತ್ರಿಕೋಣ 5 Side—ಭುಜ. 6 It will take many years—ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳು ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ.

America is calle dthe Pacific 23 This is the book that we want. 24 I did not hear a single word that he said. 25 The robber took all that the traveller had. 26 He spent all the money that he had 27 Take any book that you like. 28 Is this the house that you bought? 29 Do the work that you are told. 30 Where is the boy that came to see me?

EXERCISE 10.

1 ನಾನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಇವೇ. 2 ನಾನು ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಲೇಖಣಿಯೆಲ್ಲಿ? 3 ರಾಮನು ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತರವು ಸರಿ. 4 ನಿನಗೆ ಕೇಳಿಸುವ ಶಬ್ದವು ಗುಡುಗು. 5 ಸೀತೆಯು ಓದುತ್ತಿರುವ ಪುಸ್ತಕವು ಯಾವುದು? 6 ನೀವು ನೋಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯನು ಇವನೇ. 7 ಭೀಮನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಹಣ್ಣು ಮಾಗಿಲ್ಲ. 8 ಕಳ್ಳನು ಕದ್ದಿದ್ದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಪೋಲೀಸಿನವರು ಪತ್ತೆಮಾಡಿದರು.[1] 9 ನಮ್ಮ ತಂದೆಯು ಕಟ್ಟಿದ ಮನೆಯು ಇದೇ. 10 ಹುಡುಗನು ಎಸೆದಕಲ್ಲು ಇದೇಯೋ? 11 ಇದು ನಾನು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಕೇಳಿದ ಕಥೆ. 12 ಅವನು ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ್ದೆಲ್ಲವನ್ನೂ[2] ಕೊಟ್ಟನು. 13 ನಾನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡ ದಾಂಡು ಮುರಿದುಹೋಯಿತು. 14 ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಗಡಿಯಾರವನ್ನು ಯಾರೋ ಕದ್ದರು. 15 ನಾವು ನೆನ್ನೆ ನೋಡಿದ ಮನೆ ಯಾರದು?

---

1 ಪತ್ತೆಮಾಡಿದರು—Found out. 2 ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ್ದೆಲ್ಲವನ್ನೂ—All that we wanted.

16 ನಾನು ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಸಾಲವನ್ನು[1] ಯಾವಾಗ ತೀರಿಸುತ್ತೀಯಿ? 17 ನೀನು ಕುನಾಯಿಸಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಯಾವುವು? 18 ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯು ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಉಂಗುರವೆಲ್ಲಿ? 19 ನಾವು ತಂದ ಹಣವೆಲ್ಲಾ ವೆಚ್ಚವಾಗಿ ಹೋಯಿತು. 20 ನೀನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಕಥೆಯು ನಿಜವಲ್ಲ. 21 ನಾನು ಓದುತ್ತಿರುವ ಪುಸ್ತಕವು ಬಹಳ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿದೆ. 22 ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ. 23 ನಾನು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಅವನು ಉತ್ತರಕೊಡಲಾರದೆ ಹೋದನು. 24 ಇದು ನೀನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡಬೇಕಾದ ವಿಷಯ. 25 ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ ಪುಸ್ತಕವು ಇದೆಯೋ? 26 ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಹರಿಯುವ ನೀರಿಗೆ ಹೊಳೆಯೆಂದು ಹೆಸರು 27 ಕಿಟಕಿಗಳಿಲ್ಲದ ಕೊಠಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಲಗಬಾರದು. 28 ಓದಿದ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದು ಒಳ್ಳೇದು. 29 ಉಪಾಧ್ಯಾಯನು ಹೇಳಿಕೊಡುವ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಕಲಿಯಬೇಕು. 30 ಸುಲಭವಾಗಿ ಜೀರ್ಣವಾಗದ ಆಹಾರವನ್ನು ತಿನ್ನಬಾರದು.

EXERCISE 11.

1 The man who is contented is happy. 2 He who restrains[2] his anger is wise. 3 Those who do this will be punished. 4 The thief who stole my coat was captured. 5 A boy who works is sure to succeed. 6 All who were present agreed to this. 7 He who sits near me is named Rama. 8 Amongst

---

1 ನಾನು ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಸಾಲ—The money that I lent you.
2 Restrain—ತಡೆ, ನಿಯಂತ್ರಿಸು.

the men who came here to-day not one turned out to be honest. 9 You are the person who took my book. 10 The teacher should punish him who committed the fault. 11 Let those who are afraid return home. 12 That is the boy who threw the stone. 13 Sita is the girl who won the prize. 14 There is not a man in India who could do it. 15 This is the man who met me at the station. 16 Of what use is a knowledge of books to him who fails to practise virtue?[1] 17 He is not a man whom I can trust. 18 Those whom I believed to be friends were really enemies. 19 The companions whom I loved have left me. 20 A triangle whose sides are equal is called an equilateral triangle. 21 This is the man whose house was burnt down. 22 The man whom we met yesterday has come again to-day. 23 Is this the boy whom you saw?

EXERCISE 12.

1 ತಮ್ಮ ದೇಶವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವವರು ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗಳು.[2] 2 ನಿನಗೆ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಸುಳ್ಳುಗಾರನು. 3 ಇತರರಿಗೆ ಕೇಡುಮಾಡುವ ಜನರು ನೀಚರು. 4 ಈ ಸದಾಚಾರವನ್ನು ತಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ. 5 ಗಡಿಯಾರವನ್ನು ಕದ್ದ

---

1 Practise virtue—ಸದ್ಗುಣವನ್ನಾಚರಿಸು. 2 ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ—Patriot.

ಮನುಷ್ಯನು ಸಿಕ್ಕಿದ್ದಾನೆ.1 6 ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತರದಿದ್ದ ಹುಡುಗರು ತರಗತಿಯಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. 7 ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವವನು ತೊಂದರೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಬೀಳುತ್ತಾನೆ. 8 ಆ ಪತವನ್ನು ಬರೆದ ಚಿತ್ರಗಾರನು ಹೋದ ವರ್ಷ ಸತ್ತುಹೋದನು. 9 ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಸಿಗೆಮಾಡು2ವವರು ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. 10 ಇವನೇ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಪಡೆದ ಹುಡುಗನು. 11 ಇದನ್ನು ಬರೆದ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. 12 ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕದ್ದ ಹುಡುಗನು ಇವನೇನೋ? 13 ಗಲಾಟೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವರಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನೊಬ್ಬನು. 14 ಕಿಟಕಿಯನ್ನು ಒಡೆದ ಹುಡುಗನು ಯಾರು? 15 ನೆನ್ನೆ ಗೈರುಹಾಜರಾಗಿದ್ದವರು ಈ ಹುಡುಗರು. 16 ಹುಲಿಯನ್ನು ಕೊಂದುಹಾಕಿದ ಬೇಟೆಗಾರನನ್ನು ನೋಡಿದೆಯಾ? 17 ಉಪಾಧ್ಯಾಯನು ಪಾಠಕ್ಕೆ ಗಮನಕೊಡದಿದ್ದ ಹುಡುಗರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಶಿಕ್ಷಿಸಿದನು. 18 ನೀನು ನೆನ್ನೆ ಕಂಡ ಮನುಷ್ಯನು ನನ್ನ ಸಹೋದರನು. 19 ಪೋಲೀಸಿನವರು ಹಿಡಿದ ಕಳ್ಳನು ಇವನೇನೋ? 20 ಆ ಮನುಷ್ಯನು ನಾನು ನಂಬತಕ್ಕ ಸ್ನೇಹಿತನಲ್ಲ. 21 ನೀನು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುವ ಆಳು ಯಾರು?

EXERCISE 13.

1 Here is the house in which I was born. 2 This is the book which I spoke of. 3 Name the places through which you passed. 4 The time at which the train starts has been altered. 5 This is the axe with which I cut down the tree. 6 My

1 ಸಿಕ್ಕಿದ್ದಾನೆ—Has been caught. 2 ಹೇಸಿಗೆಮಾಡು—Commit nuisance.

servant knows the man of whom you are speaking. 7 Is that the man whom I sent for? 8 Where is the man to whom I gave alms? 9 I know the house that he lives in. 10 I will give you as much time as you require. 11 The gate-keeper admitted all such as had tickets. 12 He was the same man as I had seen before. 13 Such food as we get here does not suit me. 14 I cannot tolerate such false. hoods as you have told. 15 We should avoid such men as are false[1] to their friends. 16 He came at a time when I was very busy. 17 I found Rama in the house where he had formerly lived. 18 The reason why you did it is clear. 19 The year when the Great War began was 1914. 20 We have seen the place where Tippu Sultan was killed. 21 They knew the day when he was coming. 22 The traveller returned to the place whence he started. 23 What can be gained in a place where everyone is poor? 24 He died in the village where he was born. 25 I remember the time when I was a child.

---

1 False—ದೊಷ

EXERCISE 14.

1 ಇದೇ ನಾವು ವಾಸಮಾಡುವ ಮನೆ. 2 ನೀನು ನೆನ್ನೆ ಹೇಳಿದ ಪುಸ್ತಕ ಯಾವುದು? 3 ಪಾಠಶಾಲೆಯು ತೆರೆಯುವ ತಾರೀಖು[1] ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೋ? 4 ಇಲಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ[2] ಬೋನು ಎಲ್ಲಿ? 5 ನಾನು ಸವಾರಿಮಾಡಿದ ಕುದುರೆಯು ಬಹಳ ತಂಟಲುಮಾರಿ. 6 ನೀನು ಬಂದ ಗಾಡಿಯು ಯಾರದು? 7 ರಾಮನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಲೇಖಣಿಯು ನನ್ನದು. 8 ಇವನೇ ನೀನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ[3] ಹುಡುಗ. 9 ರಾಮನು ನಾನು ಹೊರಟ ದಿವಸ ಬಂದನು. 10 ಇದು ನಾನು ನೆನ್ನೆ ನಿನಗೆ ತೋರಿಸಿದ ಪುಸ್ತಕವೇ.[4] 11 ಅವನು ಮೊದಲು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೇ ಹೇಳಿದನು. 12 ನನಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣ[5] ನಿನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲ. 13 ಇದು ನನಗೆ ಬೇಕಾದಂಥಾ ಪುಸ್ತಕ[6]ವಲ್ಲ. 14 ನೀನು ವರ್ಣಿಸಿರುವಂಥಾ ಜನರನ್ನು ನಾನು ಎಂದೂ ನೋಡಿಲ್ಲ. 15 ಇದು ನಮ್ಮ ದೇಶದವರು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವಂಥಾ ಉಡುಪಲ್ಲ. 16 ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದ ಮನೆಯು ನನಗೆ ಜ್ಞಾಪಕವಿದೆ. 17 ಇದು ನಡೆದ ಸಂವತ್ಸರವು 1900. 18 ನೀನು ಹುಟ್ಟಿದ ವರ್ಷವು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೋ? 19 ಅವನು ಬಾರದೇ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವು ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. 20 ಒಬ್ಬ ರೈತನು ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಗುಡಿಸಿಲಿಗೆ ನಾವು ಬಂದೆವು. 21 ಇದೇ ಕಳ್ಳರು ಪ್ರಯಾಣೀಕನನ್ನು ಖೂನಿಮಾಡಿದ ಜಾಗ.

---

1 ಪಾಠಶಾಲೆಯು ತೆರೆಯುವ ತಾರೀಖು—The date on which the school opens. 2 ಇಲಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ—With which we catch rats (mice). 3 ನೀನು ಹೇಳುತ್ತಿದ—Whom you were speaking of. 4 ನಾನು ನೆನ್ನೆ ನಿನಗೆ ತೋರಿಸಿದ ಪುಸ್ತಕವೇ—The same book as I showed you yesterday. 5 ನನಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣ—As much money as I want. 6 ನನಗೆ ಬೇಕಾದಂಥಾ ಪುಸ್ತಕ—Such a book as I want.

22 ಈ ಸಂಗತಿಯು ನಡೆದ ದಿವಸವು ನನಗೆ ಜ್ಞಾಪಕವಿಲ್ಲ 23 ಅದೇ ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನು ವಾಸಮಾಡುವ ಮನೆ. 24 ಅವರು ವಾಸಮಾಡುವ ಜಾಗವು ಬಹಳ ಅನಾರೋಗ್ಯಕರವಾಗಿದೆ. 25 ಕಳ್ಳನು ಬೆತುಕೊಂಡಿದ್ದ ಜಾಗಕ್ಕೆ[1] ಪೋಲೀಸಿನವನು ಬಂದನು.

Adverb Clauses.

Adverb Clauses, like adverbs, are used to indicate :—

(1) *Time* :—Will you wait *till I return*? = ನಾನು ಬರುವವರೆಗೂ ನೀನು ಕಾದಿರುವೆಯೋ?

(2) *Place* :—*Wherever you go* I shall follow you = ನೀನು ಹೋದ ಕಡೆಗೆಲ್ಲಾ ನಾನು ನಿನ್ನ ಹಿಂದೆಯೇ ಬರುತ್ತೇನೆ.

(3) *Cause* :—He ran *because he was in a hurry* = ಅವನು ಆತುರದಲ್ಲಿದ್ದುದರಿಂದ ಓಡಿದನು.

(4) *Purpose* :—We have come *that we may help you* = ನಾವು ನಿನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಂದಿದ್ದೇವೆ.

(5) (i) *Condition* :—I shall not go *unless I am invited* = ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದಹೊರತು ನಾನು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

(ii) *Supposition* :—*If you eat too much* you will be ill = ಮಿತಿಮೀರಿ ತಿಂದರೆ ನಿನಗೆ ರೋಗ ಬರುತ್ತದೆ

---

1 ಕಳ್ಳನು ಬೆತುಕೊಂಡಿದ್ದ ಜಾಗ—The place where the thief was hiding.

(6) *Concession* :—He finished his work first *though he began late*=ಅವನು ಹೊತ್ತಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರೂ ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮೊದಲು ಮುಗಿಸಿದನು.

(7) *Result* or *Consequence* :—You make such a noise *that I cannot work*=ನಾನು ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಾಗದಷ್ಟು ಗದ್ದಲವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೀ.

(8 *Comparison* :—

(i) *Manner* :—He does not act *as he speaks* =ಅವನು ಆಡಿದಂತೆ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

(ii) *Degree* :—You can talk as much *as you like*=ನೀನು ಇಷ್ಟಬಂದಷ್ಟು ಮಾತನಾಡಬಹುದು.

The connecting word is either a subordinating conjunction or a relative adverb.

It should be noted that a clause may look like an adverb clause ; but it cannot be an adverb clause unless it is doing the work of an adverb. For example, the clause *where he went* may be :—

(1) A noun clause :—I know *where he went.*

(2) An adjective clause :—I know the place *where he went.*

(3) An adverb clause :—I went *where he went.*

Adverb Clauses of Time.

EXERCISE 15.

1 I shall see you before you leave. 2 You must be silent while the teacher speaks. 3 I shall return as soon as I can. 4 He came after I returned. 5 The train started while I was buying my ticket. 6 Rama came when I was not at home. 7 As he grew older he grew wiser.[1] 8 Krishna has been ill ever since he left us. 9 You should not go home until you have finished your work. 10 Write your name at the top of the paper before you begin to answer the questions. 11 The boys kept on throwing[2] stones till the windows were broken. 12 I shall wait until the teacher comes. 13 Govind left soon after we arrived. 14 Wait till I send for you. 15 Just as you went out[3] I came in. 16 Work as long as you can. 17 Learn while you are young. 18 He came when the clock struck two. 19 After you went away I fell asleep. 20 After I have considered the matter I will send you an answer. 21 Gopal arrived as we were setting out.[4] 22 The teacher punished the boy whenever he did wrong.

---

1 ಅವನು ವಯಸ್ಸು ಹೆಚ್ಚಿದಹಾಗೆಲ್ಲಾ ವಿವೇಕಿಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂದನು. 2 Kept on throwing—ಎಸೆಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. 3 Just as you went out—ನೀನು ಹೋದಾಗಲೇ. 4 As we were setting out—ನಾವು ಹೊರಡುತ್ತಿರುವಾಗ.

23 Three months have gone[1] since my brother left. 24 Write to us as soon as you reach your destination. 25 As we approached the house we heard the sound of music. 26 Ever since we left the house it has not ceased raining. 27 The soldiers sing as they march along. 28 We shall probably get[2] to the station just as the train arrives.[3] 29 The moon was just rising when they started on their journey. 30 The sun will rise while the world lasts. 31 He feels sad whenever he thinks of his lost friend. 32 We want cool drinks when it is hot. 33 Since I finished my work I have had nothing to do. 34 As long as I live I shall remember your kindness 35 I will answer your letter when I have time.

EXERCISE 16.

1 ನನಗೆ ಆದಾಗ ನಾನು ಬರುತ್ತೇನೆ. 2 ನಿನ್ನ ಕೈಲಾದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಬಾ. 3 ನಾವು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಅವರು ಹೊರಟು ಹೋದರು 4 ಮಳೆಯು ನಿಂತ ಕೂಡಲೆ ನಾವು ಹೊರಡುತ್ತೇವೆ. 5 ರಾಮನು ಬರುವವರಿಗೂ ನಾನು ಕಾದಿರುತ್ತೇನೆ. 6 ನಿನ್ನ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ನೀನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬಹುದು. 7 ನಾವು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಸೂರ್ಯನು

---

1 Have gone—ಕಳೆದು ಹೋಗಿದೆ. 2 Get—ಸೇರು. 3 Just as the train arrives—ರೈಲು ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ.

ಮುಳುಗಿದನು. 8 ನಾನು ಓದುತ್ತಿರುವಾಗ[1] ತಪ್ಪಿನಿರು. 9 ಇದು ನಡೆದು ಈಗ ಬಂದು ವರ್ಷವಾಯಿತು.[2] 10 ಜಮೀನುದಾರನು ಐಶ್ವರ್ಯವಂತನಾದ ಹಾಗೆಲ್ಲಾ ರೈತರು ಬಡವರಾಗುತ್ತಾ ಬಂದರು.[3] 11 ನಾನು ಬಂದಾಗ ಅವನು ತೋಟದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. 12 ಕೃಷ್ಣನು ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ಅವನನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇನೆ. 13 ಉಪನ್ಯಾಸಕನು ಇನ್ನೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ನಾವು ಸಮಾಜವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟೆವು. 14 ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನು ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲಾ[4] ನಮಗೆ ಮಿಠಾಯಿತರುತ್ತಾನೆ. 15 ಸೂರ್ಯನು ಅಸ್ತಮಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ನಾವು ಮನೆಯನ್ನು ಸೇರಿದೆವು. 16 ನೀನು ನಿನ್ನ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಮಾಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಆಟವಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಹುದು. 17 ಸೂರ್ಯನು ಮುಳುಗುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ[5] ನಾನು ಮನೆಯನ್ನು ಸೇರಿದೆನು. 18 ನಾನು ಬರುವವರೆಗೂ ಇಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲು. 19 ನಾವು ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಿರುವವರೆಗೂ ಯಾರೂ ನಮಗೆ ಕೇಡುಮಾಡಲಾರರು. 20 ನನಗೆ ಎಚ್ಚರವಾದಾಗ ಇನ್ನೂ ಕತ್ತಲಾಗಿತ್ತು. 21 ಅವನು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದಮೇಲೆ ಮನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದನು. 22 ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಮೇಲೆ[6] ಬಂದು ತಿಂಗಳು ಕಳೆದುಹೋಗಿದೆ. 23 ಕರಡಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಬಡನೆ ಪ್ರಯಾಣೀಕನು ಮರವನ್ನು ಹತ್ತಿದನು. 24 ನಿನಗೆ ಆದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ನೀನು ಹೋಗಬಹುದು. 25 ನಾನು ಮಹಡಿಯಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ನನ್ನ ಕಾಲು ಜಾರಿತು. 26 ಮಳೆಯು

---

1 ನಾನು ಓದುತ್ತಿರುವಾಗ—While I am reading. 2 It is a year now since this happened. 3 As the landlord became rich the peasants became poor. 4 ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನು ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲಾ—Whenever our uncle comes. 5 ಸೂರ್ಯನು ಮುಳುಗುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ—Just as the sun was sinking. 6 ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ—Since I came here

ನಿಂತಮೇಲೆ ಸೂರ್ಯನು ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು. 27 ನಾವು ಸೇರಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ[1] ಪೂರ್ವಕಾಲದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತೇವೆ.[2] 28 ಉಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಮೊದಲನೇ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಹೇಳು. 29 ಅವನು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ತೆರೆದಾಗ ಅದು ಬರಿದಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡನು. 30 ರಾಮನು ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಗಡಿಯಾರವು ಗಂಟೆ ಹೊಡೆಯಿತು. 31 ನಾನು ಮದ್ರಾಸಿನಿಂದ ಬಂದ ಲಾಗಾಯಿತು ನನ್ನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಸ್ಥವಿಲ್ಲ.[3] 32 ಹಗಲಾಗಿರುವಾಗಲೇ ಕೆಲಸಮಾಡು.[4] 33 ಕೃಷ್ಣನು ಬಂದಕೂಡಲೆ ನನಗೆ ಹೇಳು. 34 ನೀನು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ನನ್ನನ್ನು ಕೂಗು. 35 ನಮ್ಮ ತಂದೆಯು ಹೊರಟುಹೋಗಿ ಮೂರು ತಿಂಗಳಾಯಿತು.

Adverb Clauses of Place and Cause.

EXERCISE 17.

1 Remain where you are. 2 Where you go I will follow. 3 My bag was still lying where I had left it 4 Seat yourselves wherever there is room[5] 5 Where the piper went the children followed. 6 Wherever one goes, one hears the same story. 7 This dreadful thought pursues me wherever I go. 8 The dog followed wherever the

---

1 ನಾವು ಸೇರಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ—Whenever we meet. ಚರ್ಚಿಸು—Discuss. 3 Ever since I came from Madras I have not been doing well. 4 Work while it is day. 5 Room—ಜಾಗ

master went. 9 I did not pay him any money, because I lost my purse. 10 He will succeed, because he works hard. 11 I came because you called. 12 She feared no danger, for she knew no sin. 13 Since he is dead, no hope is left to us. 14 I am sorry that the book has been lost.[1] 15 The people believed in him, because he was honest. 16 Let us go to bed as it is now late. 17 He is miserable now, because he was idle in his youth. 18 I avoid him, because he looks so wicked. 19 I am quite [2] unable to learn this lesson, because it is so difficult. 20 Since you say so I will believe it. 21 The ostrich is unable to fly, because it has not got wings in proportion to its body. 22 You will never run, because you are idle. 23 I did not pay him as I had no money with me. 24 Since he did not come I went away. 25 I could not bring my book, for I had lost it.

EXERCISE 18.

1 ಎಲ್ಲಿ ಹೊಗೆಯಿದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಯಿದೆ. 2 ನಾನು ಇರುವ ಕಡೆ ನಿಲ್ಲಲಾರೆ.[3] 3 ನೀವು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಇಷ್ಟಪಟ್ಟರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀನೆ. 4 ಪುಸ್ತಕಗಳು ನೀನು ಎಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದೆಯೋ

---

1 ಪುಸ್ತಕವು ಕಳಿದುಹೋದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ಬಹಳ ವ್ಯಸನವಾಗಿದೆ. 2 Quite —ಸುತರಾಂ. 3 I cannot remain where I am.

ಅಲ್ಲೇ ಇವೆ. 5 ಅವನು ಹೋದ ಕಡೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಮರ್ಯಾದೆ
ಯಿಂದ ಕಾಣಲ್ಪಟ್ಟನು. 6 ನೀನು ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ನನ್ನನ್ನು ನೆನಪಿ
ನಲ್ಲಿಡು. 7 ನಾನು ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತೇನೆ. 8 ನಿಮ್ಮ ಇಷ್ಟ
ಬಂದಕಡೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ. 9 ನಾನು ರಾಮನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ,
ಯಾಕಂದರೆ ಅವನು ಒಳ್ಳೆಯವನು. 10 ನೀನು ಎಂದಿಗೂ ಕಲಿ
ಯುವುದಿಲ್ಲ, ಯಾಕಂದರೆ ನೀನು ಸೋಮಾರಿಯಾಗಿದ್ದೀಯೆ.
11 ಹುಡುಗನು ಬರೆಯಲಾರನು, ಯಾಕಂದರೆ ಅವನು ಕೈಯನ್ನು
ಘಾಯಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.1 12 ನೀನು ಬಾರದಿದ್ದುದರಿಂದ
ನಾನು ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. 13 ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿರಲಾರನು,2
ಯಾಕಂದರೆ ನಾನು ಅಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. 14 ಮಳೆ ಬಿದ್ದಿರುವುದರಿಂದ
ಗಾಳಿಯು ಈಗ ತಣ್ಣಗಿದೆ. 15 ನೀನು ಬಂದದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ಬಹಳ
ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. 16 ಪುಸ್ತಕಗಳು ಇಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ನಾನು
ಅವುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತೇನೆ. 17 ನಾನು ಏನೂ ಹೇಳ
ಲಾರೆ, ಯಾಕಂದರೆ ನನಗೇನೂ ತಿಳಿಯದು. 18 ಬಹಳ ಕತ್ತಲಾ
ಗಿರುವುದರಿಂದ ದೀಪವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು. 19
ಅವನು ಬಹಳ ಆತುರದಲ್ಲಿದ್ದುದರಿಂದ3 ಓಡಿಹೋದನು. 20
ಮೈಯಲ್ಲಿ ಆಲಸ್ಯವಾದುದರಿಂದ ರಾಮನು ಮನೆಯಲ್ಲೇ ನಿಂತನು.
21 ನಿನ್ನ ತಪ್ಪಿಗೆ ನೀನು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡು4ವುದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು
ಮನ್ನಿಸಿದ್ದೇನೆ. 22 ಮಳೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ನಾನು ಛತ್ರಿ
ಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದೆನು. 23 ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನಂಬ
ಬೇಡ, ಯಾಕಂದರೆ ಅವನು ಮೋಸಗಾರ. 24 ಈಗ ಕತ್ತಲಾ
ಗಿದೆ, ಯಾಕಂದರೆ ಸೂರ್ಯನು ಅಸ್ತಂಗತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. 25 ನಿನ
ಗೆಲ್ಲವೂ ತಿಳಿದಿರುವುದರಿಂದ ನಾನು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲ.

---

1 ಘಾಯಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ—Injured. 2 ನೋಡಿರಲಾರನು—Could not have seen. 3 ಅವನು ಬಹಳ ಆತುರದಲ್ಲಿದ್ದುದರಿಂದ—As he was in a great hurry. 4 ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಡು—Repent.

Adverb Clauses of Purpose and Result.

EXERCISE 19.

1 They killed the prisoners lest they should escape.[1] 2 The teacher should speak slowly that his pupils might be able to understand him.[2] 3 I wrote it clearly so that he could read it. 4 I will remind you lest you (should) forget.[3] 5 They posted a guard at the gate that the prisoners might not escape. 6 We manure the fields in order that they may become fruitful.[4] 7 He does so that he may vex me. 8 Men engage in some work that they may earn a living. 9 He walked with care lest he should stumble. 10 I sent him in order that he might get his book. 11 Gopal works hard in order that he may become famous. 12 I was afraid to move lest I should fall. 13 He begs from door to door that he may keep body and soul together. 14 I am so feeble that I cannot speak. 15 He ran so fast that I could not overtake him. 16 He was so miserly[5] that he would not give any thing to the poor. 17 The boy wrote so badly

---

1 Lest they should escape—ಅವರು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದಾರೆಂದು. 2 That his pupils might be able to understand him—ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ. 3 Lest you (should forget—ನೀ ನು ಮರೆತುಹೋಗಬಹುದಾದ್ದರಿಂದ. 4 Become fruitful—ಫಲವತ್ತಾಗು. 5 Miserly—ಲುಬ್ಧ, ಜಿಪುಣ.

that nobody could read his writing. 18 The railway carriage was overcrowded, so that all the passengers suffered much inconvenience.[1] 19 He is so careless in the performance of his duties that he is always getting into trouble. 20 What has he done that he should be dismissed? 21 A storm arose, so that he could not leave the harbour. 22 I shall buy an alarm clock that I might wake earlier. 23 He ramained away from home so many years that his friend forgot him. 24 Some stars are at such great distances from us that their light takes many years to reach us. 25 So rotten was the boat that it soon began to sink.

EXERCISE 20.

1 ನಾವು ಬದುಕಿರುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಊಟಮಾಡಬೇಕು.[2] 2 ನೀನು ಬದಲೆಂದು ನಾನು ನಿನಗೆ ಆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆನು. 3 ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಇನ್ನೂ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಬಿದಲೆಂದು ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಬಂದು ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆನು. 4 ಮಗುವು ಗಾಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡೀತೆಂದು ನಾನು ಚಾಕುವನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡೆನು.[3] 5 ಅವನು ಗುಣಹೊಂದಬೇಕೆಂದು ಔಷಧವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು.

---

1 Suffered much inconvenience—ಬಹಳ ಅನಾನುಕೂಲದಿಂದ ಸಂಕಟ ಪಟ್ಟರು. 2 We must eat (so) that we may live. 3 I snatched away the knife lest the child should injure itself.

6 ಲೋಭಿಗಳು ಐಶ್ವರ್ಯವಂತರಾಗಬೇಕೆಂದು ಹಣವನ್ನು ಕೂಡಿ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. 7 ರಾಮನು ಬಂದು ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಹೋದನು. 8 ನಾವು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿ ಯಾಗಿ ಸೇರಬೇಕೆಂದು ಓಡಿದೆವು. 9 ವರ್ತಮಾನವು ಜನರೆಲ್ಲ ರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಡಂಗುರವನ್ನು ಹಾಕಿಸಿದನು.[1] 10 ರೈಲಿಗೆ ಹೊತ್ತಾದೀತೆಂದು ನಾವು ಮೊದಲೇ[2] ಹೊರಟೆವು. 11 ನಮ್ಮ ಹಡುಗರು ವ್ಯಾಯಾಮದಿಂದ ಬಲಿಷ್ಠರಾಗುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಗರುಡಿಮನೆಗಳನ್ನು[3] ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು. 12 ಸುಲಭವಾಗಿ ಜೀವನ ವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಬಂದು ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕು. 13 ಬಿದ್ದೀಯೆ ಜೋಕೆ.[4] 14 ಅವನು ಸಾಹಾಯ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ನಡೆಯಲಾರದಷ್ಟು ದುರ್ಬಲನಾಗಿದ್ದಾನೆ. 15 ನಮ್ಮ ಕೈಕೂಡಾ ಕಾಣಲಾರದಷ್ಟು ಕತ್ತಲಾಗಿತ್ತು. 16 ರಾಮನು ಬಹಳ ದಯಾಳು ; ಎಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.[5] 17 ನಮಗೇನೂ ಕಾಣಲಾರದ ಹಾಗೆ ಗುಂಪುಸೇರಿತ್ತು. 18 ಅದು ಹಗುರವಾಗಿದೆ; ನಾನು ಅದನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಎತ್ತಬಲ್ಲೆನು. 19 ಕೃಷ್ಣನು ಆನಂದದಿಂದ ದಿನವೆಲ್ಲಾ ಹಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. 20 ಉಪ ನ್ಯಾಸಕನು ನಮಗೇನೂ ತಿಳಿಯಲಾರದಷ್ಟು ಆತುರದಿಂದ ಮಾತ ನಾಡಿದನು. 21 ದೊಡ್ಡ ಬಿರುಗಾಳಿ ಎದ್ದಿತು ; ಆದುದರಿಂದ ಹಡ ಗುಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಾಶವಾದುವು. 22 ಗೋಪಾಲನು ಲೆಕ್ಕವಾಡ ಲಾರದಷ್ಟು ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. 23 ಅವನು ದೊಡ್ಡ

---

1 ಡಂಗುರವನ್ನು ಹಾಕು—Beat the tom-tom. 2 ಮೊದಲೇ—Early. 3 ಗರುಡಿಮನೆ—Gymnasium. 4 Take care lest you should fall. 5 Rama was very kind, so that everybody loved him.

ಲೋಭಿ ; ಯಾರಿಗೂ ಏನೂ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. 24 ಶ್ರೀನಿವಾಸನು ಬಳ್ಳೀ ಉಪನ್ಯಾಸವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು ; ಎಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಿದರು. 25 ರಾಮನು ಬಹಳ ಛಲದಿಂದಿದ್ದನೆ.[1] ; ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಕಿವಿಗೊಡುವುದಿಲ್ಲ.

Adverb Clauses of Condition

EXERCISE 21.

1 If a king rules justly, his subjects love him. 2 If a man does not speak the truth, he is not believed. 3 The string breaks if it is pulled too tight. 4 The child never cries except when it is hungry. 5 Unless the examiner is lenient[2] there is no hope of his passing the examination. 6 If you pay your money, you will receive your ticket. 7 Unless you obey you will be punished. 8 Unless you leave the house at once, I will send for a police-man. 9 If you have no objection I will come to-morrow. 10 If you do not pay attention to the lesson, I will punish you. 11 Whether you like it or not, you will have to obey. 12 If I rid your town of rats, will you give me a thousand pounds? 13 Whichever way he goes, we shall be sure to catch him.

1 ಛಲ—Obstinacy. 2 Lenient—ದಯವುಳ್ಳ.

14 Unless you work hard, you will fail. 15 If our cause[1] is just we shall succeed. 16 If you are so careless, no one will be of any use. 17 If he is alive seek for him. 18 This is strange if it is true. 19 I will take some books, if you please. 20 If there is an accident[2] in the street, what should one do? 21 If Rama is going I am going with him. 22 Come if you dare. 23 If you are ready you may go. 24 Whoever said so, it is false. 25 If you wish to get on, work hard.

EXERCISE 22.

1 ನನ್ನ ಕೈಲಾದರೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. 2 ರಾಮನು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೆ ಅವನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲನು. 3 ಬಳ್ಳೇಲೇಖಣಿಯಿದ್ದ ಹೊರತು ನಾನು ಬರೆಯಲಾರೆ. 4 ನೀನು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡಿದರೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಹೊಂದುತ್ತೀಯೆ. 5 ನಿಮಗೆ ನೀರು ಬೇಕಾದರೆ ಭಾವಿಗೆ ಹೋಗಿ. 6 ನನ್ನ ಪ್ರಮೆಯನ್ನು ಬೇಡಿದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಮನ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. 7 ನಾನೇನು ಮಾಡಿದರೂ[3] ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ದೂರುತ್ತೀಯೆ.[4] 8 ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಟಿಕೆಟ್ ಇದ್ದ ಹೊರತು ನೀನು ಒಳಗೆ ಬರಲಾರೆ. 9 ಪುಸ್ತಕವು ನಿನ್ನದಾದರೆ ತೆಗೆದುಕೋ. 10 ಏನುಮಾಡಿದರೂ ನ್ಯಾಯವಾಗರು. 11 ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಿರಲಿ, ಇಲ್ಲದೇ ಇರಲಿ, ನೀನು ಕೊಡಲಿಯನ್ನು

---

1 Cause—ಉದ್ದೇಶ. 2 Accident—ಅಪಾಯ. 3 ನಾನೇನು ಮಾಡಿದರೂ—Whatever I do. 4 ದೂರು—Blame.

ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಕು. 12 ಏನಾದರೂ ಸಂಭವಿಸಿದರೆ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ. 13 ಎಲ್ಲವೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೆ ನಾವು ಹೊರಡುತ್ತೇವೆ. 14 ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದರೂ ನೀನು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ. 15 ನೀನು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟರೆ ನಾನು ಬರುತ್ತೇನೆ. 16 ಮಿತಿಮೀರಿ ತಿಂದರೆ ಖಾಯಿಲೆ ಬೀಳುತ್ತೀಯೆ. 17 ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಸುಲೋಚನವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಹೊರತು ಕಣ್ಣು ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. 18 ನಾನು ಮಾತುಕೊಟ್ಟರೆ ಅದರಂತೆಯೇ ನಡೆಯುತ್ತೇನೆ. 19 ನೀನು ಆತುರ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ರೈಲು ತಪ್ಪಿಹೋಗುತ್ತದೆ. 20 ಮಳೆ ಬಂದರೆ ಛತ್ರಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು. 21 ನನಗೆ ಹೊತ್ತಿದ್ದರೆ ನಾಳೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. 22 ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ನಂಬಿದರೆ ನೀನು ತೊಂದರೆಗೆ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. 23 ಅವನು ಹೀಗೆ ದುಂದು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ.2 24 ನೀನು ನಿಜವನ್ನು ಹೇಳಿದ ಹೊರತು ನಿನಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ತಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. 25 ತಪ್ಪು ನಿರದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಯ್ಯುತ್ತೇನೆ.

Adverb Clauses of Concession.

EXERCISE 23.

1 Although he is poor he is honest. 2 God is ever present, although we never see him. 3 He always makes that mistake even though he is corrected a thousand times. 4 However rich he gets, he does not grow contented. 5 You will

---

1 ನೀನು ಆತುರವಾಡದಿದ್ದರೆ—If you do not make haste. 2 ಸಾಲಕ್ಕೆ ಬೀಳು—Get into debt.

never learn it though you should live to be a hundred. 6 Though he is poor, he could be contented.[1] 7 However rich you may be, you cannot be sure of happiness. 8 Wretch as he is,[2] I pity him. 9 Big as he is, I am not afraid of him. 10 Though he should slay me,[3] yet will I trust him. 11 He will never succeed however much he may try. 12 I will not believe it although an angel should say it. 13 Although the king is powerful, he cannot make lazy people industrious. 14 Do not despair though you should lose all your money. 15 He would not eat though he was starving.

———

EXERCISE 24

1 ಮನೆಯು ಸಣ್ಣದಾಗಿದ್ದರೂ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿದೆ. 2 ರಾಮನು ಅಲ್ಲಿದ್ದರೂ ನಾನು ಅವನನ್ನು ನೋಡಲಿಲ್ಲ. 3 ಎಷ್ಟು ಅಡ್ಡಿಗಳು[4] ಬಂದರೂ ನಾನು ಕೆಲಸವನ್ನು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮುಗಿಸಿದೆನು. 4 ಬಿಸಿಲು ಬಲವಾಗಿದ್ದರೂ ನಾವು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಲೇಬೇಕು. 5 ಕುಚೇಲನು ಬಡವನಾಗಿದ್ದರೂ, ಕೃಷ್ಣನು ಅವನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. 6 ಅವನು ನನಗೆ ನೂರು ಸಲ ಹೇಳಿದರೂ

1 ಅವನು ಬಡವನಾಗಿದ್ದರೂ ತೃಪ್ತನಾಗಿರಬಹುದು. 2 Wretch as he is—ಅವನು ನೀಚನಾದರೂ. 3 Though he should slay me—ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಾದರೂ. 4 ಅಡ್ಡಿ—Obstacle.

ನಾನು ಅವನನ್ನು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ. 7 ಏನು ಬಂದರೂ[1] ನಾನು ಇಲ್ಲೇ ನಿಲ್ಲುತ್ತೇನೆ. 8 ನೀನು ಎಷ್ಟೇ ಜಾಗರೂಕನಾಗಿದ್ದರೂ[2], ಪ್ರಾಯಶಃ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೀಯೆ. 9 ನಾನು ಎಷ್ಟುಸಲ ಹೇಳಿದರೂ ಅವನು ಮರೆತು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. 10 ಅವನು ಮುದುಕನಾದರೂ ಇನ್ನೂ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. 11 ಎಷ್ಟೇಕಷ್ಟಗಳು ಬಂದರೂ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು ಸತ್ಯವನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. 12 ಅವನು ವೇಷಹಾಕಿಕೊಂಡು[3] ಬಂದಿದ್ದರೂ ನಾನು ಅವನನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಿದೆನು.[4] 13 ನೀನು ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನಾದರೂ ನಾನು ನಿನಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಲಾರೆ. 14 ನೀನು ಎಷ್ಟು ಕೇಳಿಕ್ಕೊಂಡರೂ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಮನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. 15 ನಾನು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಕಾದರೂ ರಾಮನು ಬರಲಿಲ್ಲ.

Adverb Clauses of Comparison.

EXERCISE 25.

1 I will do as I please. 2 The servant will do as he is told[5] 3 She is good as she is fair. 4 He did as he had promised. 5 She wept as though her heart would break.[6] 6 Do as I tell you. 7 Speak as you think. 8 Men fear death as children fear to go in the dark. 9 He staggers[7]

---

1 ಏನು ಬಂದರೂ—Whatever may come. 2 ನೀನು ಎಷ್ಟೇ ಜಾಗರೂಕನಾಗಿದ್ದರೂ—However careful you may be. 3 ವೇಷಹಾಕು—Disguise. 4 ಗುರ್ತಿಸು—Recognise. 5 ಜವಾನನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. 6 As though her heart would break—ಅವಳ ಹೃದಯವು ಒಡೆದು ಹೋಗುವ ಹಾಗೆ. 7 Stagger—ತತ್ತರಿಸು.

as if he had drunk too much. 10 The ditch is as long as it is broad. 11 The moon is not so small as it looks. 12 He is as generous as his friend is stingy. 13 The more he has the more he wants. 14 The more you learn, the more remains for you to learn. 15 The further I went in the darker it became.[1] 16 No sooner did he die than his sons quarrelled over his property. 17 The sooner the work is done the better I shall be pleased.[2] 18 The harder you pull, the tighter grows the knot. 19 The peasantry became poorer as the landlord became richer. 20 No sooner did the sun rise than the mist cleared up.

EXERCISE 26.

1 ನೀನು ಇಷ್ಟಬಂದಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು. 2 ನೀನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. 3 ಭೀಮನು ನಾನು ಯೋಚಿಸಿದ ಷ್ಟು ಉದ್ದವಾಗಿಲ್ಲ. 4 ಪ್ರಯಾಣೀಕನು ದಣಿದಿರುವನ ಹಾಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಾನೆ. 5 ಅವಳು ಎಷ್ಟು ರೂಪವತಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೋ ಅಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯವಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. 6 ಪ್ರಾಮಾಣೀಕನಾದ ಮನುಷ್ಯನು ಹೇಗೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ. 7 ರಾಮನು ಆಡಿದ ಹಾಗೆ ಆಡಬೇಡ. 8 ನಾನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ

---

1 ನಾನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋದ ಹಾಗೆಲ್ಲಾ ಕತ್ತಲೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ ಬಂತು.
2 ಕೆಲಸವು ಎಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಆದರೆ ನನಗೆ ಅಷ್ಟು ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ.

ಯಾತಕ್ಕೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ? 9 ಅವನು ಕೈಲಾದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಬಂದನು.1 10 ಆಟದ ಮೈದಾನವು ಎಷ್ಟು ಉದ್ದವಾಗಿದೆಯೋ ಅಷ್ಟು ಅಗಲವಾಗಿಲ್ಲ. 11 ನೀನು ಎಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೀಯೋ ಕೆಲಸವು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆ.2 12 ನಾವು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಕ್ಕಿಂತಲೂ3 ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಅವರು ಬಂದರು. 13 ಕುದುರೆಯು ಓಡುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಹಕ್ಕಿಯು ಹಾರಬಲ್ಲದು. 14 ನಾವು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋದಹಾಗೆಲ್ಲಾ ಗಾಳಿಯು ತಣ್ಣಗಾಗುತ್ತದೆ. 15 ಪ್ರಯಾಣೀಕನು ಕರಡಿಯನ್ನು ಕಂಡನೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಕೂಡಲೇ ಬಂದು ಮರವನ್ನು ಹತ್ತಿದನು.4 16 ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ವಯಸ್ಸಾದಹಾಗೆಲ್ಲಾ ಆಶೆಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. 17 ರಾಮನು ಬಂದನೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಗೋವಿಂದನು ಓಡಿದನು. 18 ಕೈಕಂಬವನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರಯಾಣೀಕನು ದೆವ್ವವನ್ನು ಕಂಡಂತೆ ಬೆಚ್ಚಿದನು.5 19 ನನಗೆ ತಿಳಿದಮಟ್ಟಿಗೆ6 ನಿಜವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. 20 ಕರ್ಣನು ಎಷ್ಟು ಉದಾರಿಯೋ ಕೌರವನು ಅಷ್ಟು ಜಿಪುಣನು

---

1 He came as fast as he could. 2 The more you try the easier the work becomes. 3 ನಿರೀಕ್ಷಿಸು—Expect. 4 No sooner did---than. 5 ಬೆಚ್ಚಿದನು—Started. 6 ನನಗೆ ತಿಳಿದಮಟ್ಟಿಗೆ—As far as I know.

Double or Multiple Sentences.

The words connecting the different parts of a double (compound) sentence are very various. They may be: (1) simple co-ordinating conjunctions like *and*, *or*, *nor*, *but*, *for*, *both....and*, *neither....nor* *either*; (2) adverbs, called sentence adverbs, because they modify the whole co-ordinate sentence following: *therefore*, *consequently*, *so*, *however*, *yet*, *nevertheless*, *also*, *moreover*, *besides*, *even*, *only*; (3) certain phrases having the force of co-ordinating conjunctions or sentence adverbs: *in like manner*, *as well as*, *on the other hand*, *at the same time*, *not only....but also*, *for all that*, *in spite of all that*, *notwithstanding all that*, etc.

They may be divided into four classes:—

(1) *Copulative*:—The sun rose and the fog disappeared = ಸೂರ್ಯನು ಉದಯಿಸಿದನು, (ಮತ್ತು) ಮಂಜು ಮಾಯವಾಯಿತು.

[*N.B.*—In Kannada ಮತ್ತು (and) is generally omitted]

(2) *Adversative*:—I looked out, but I saw nobody = ನಾನು ಹೊರಗೆ ನೋಡಿದೆನು, ಆದರೆ ಯಾರನ್ನೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

(3) *Alternative*:—He must confess his fault, or he will be fined = ಅವನು ತನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವನಿಗೆ ಜುಲ್ಮಾನೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

(4) *Illative* :—We were very tired, so we went home=ನಾವು ಬಹಳ ದಣಿದಿದ್ದೆವು, ಆದುದರಿಂದ ಮನೆಗೆ ಹೋದೆವು.

EXERCISE 27.

1 Govind rode and Krishna walked. 2 The walls are high, and the shores are steep [1] 3 The horses neighed, and the oxen lowed. 4 Promise me my life, and I will confess the truth. 5 He bid me stand aloof, and so I did. 6 I am right and I know it. 7 Take a pie from a hundred rupees, and it will be a hundred rupees no longer. 8 Make the least noise and you shall be punished. 9 I left him standing at the corner of the street and he is still there. 10 Turn to the left and you will find the house of your friend. 11 The sun shone out, and the bats all flew away into their hiding places. 12 Speak the truth, and you need have no fear. 13 I placed the book on the table, and it is still there. 14 Work out the sum; then you may go out to play. 15 The brooks have become dry and the ground is parched. 16 The boat sank and they were all drowned. 17 The piper played and the people danced. 18 Seeing a deer the tiger stole after it; then he sprang suddenly upon it. 19 Many of my friends went; I

1 Steep—ಕಡಿದು.

went too. 20 It was once mine, now it is yours. 21 Now[1] he laughs, and then[2] he cries. 22 He went first and I followed after. 23 I have never flattered him, nor will I do so now. 24 I did not believe him, neither did he believe me. 25 Resist the devil and he will flee from you.

EXERCISE 28.

1 ಮೊದಲು ಭೀಮನು ಹೊರಟನು; ತರುವಾಯ ಅರ್ಜುನನು ಹೊರಟನು. 2 ಈ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಕೃತ್ಯವು ನಡೆಯಿತು; ಕೂಡಲೇ ದೇವತೆಗಳು ಹೂವು ಮಳೆಯನ್ನು ಕರೆದರು. 3 ಮಹಾರಾಜನು ಅಂಬಾರಿಯನ್ನೇರಿದನು; ಕೂಡಲೇ ತೋಪುಗಳು ಹಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. 4 ಕಾವಲುಗಾರನು ಸಿಳ್ಳೆಯನ್ನು ಊದಿದನು; ಒಡನೆಯೇ ರೈಲು ಹೊರಟಿತು. 5 ಅವನು ವಾಗ್ದಾನನೂಡಿದುದೇ ಅಲ್ಲ; ಅದರಂತೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಂಡನು.[3] 6 ನೀವು ಸಹೋದರ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದಿರಿ; ಆಗ ನಿಮಗೆ ಯಾವ ಕೇಡೂ ಬರಲಾರದು. 7 ಬಂಡಿಯವನು ಗಾಲಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದೆತ್ತಿದನು, ಬಂಡಿಯು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿತು. 8 ಸಂಘದಲ್ಲಿ ಜಗಳ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು; ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಅವನ ದಾರೀಹಿಡಿದು ಹೊರಟನು. 9 ಉಪನ್ಯಾಸಕನು ಕುಳಿತನು; ಸಭಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಚಪ್ಪಾಳೆ ಹೊಡೆದರು. 10 ಹಡಗು ಮುಳುಗಿತು, ನಾವಿಕರೆಲ್ಲರೂ ನಾಶವಾದರು. 11 ನಾಯಿಯು

---

1 Now—ಒಂದು ಸಲ, 2 Then—ಮತ್ತೊಂದು ಸಲ. 3 Not only—but also.

ಕುಲ್ಲನ್ನು ತಾನು ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ; ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಗೊಡಿಸುವುದೂ ಇಲ್ಲ. 12 ರಾಮನು ಬರಲಿ; ಆಮೇಲೆ ಹೊರಡೋಣ. 13 ನಮ್ಮ ತುಪಾಕಿಗಳು ಬಂದವು; ಕೂಡಲೇ ಶತ್ರುಗಳು ಪಲಾಯನರಾದರು. 14 ಅದು ಮೊದಲೇ[1] ಕಪಿ; ಅದರ ಮೇಲೆ[2] ಮದ್ಯಪಾನ ಮಾಡಿದೆ. 15 ರಾಮನಿಗೆ ಸ್ವತಃ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲ; ಹಿರಿಯರು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಕೇಳುವುದೂ ಇಲ್ಲ.

EXERCISE 29.

1 I knocked, but no one answered. 2 The wall is high, and yet I will leap down. 3 He is poor, but he is honest. 4 I gave him curses, yet he gave me love. 5 He staggers like a drunken man, but he is not truly drunk. 6 He certainly was there, but I did not see him. 7 He could read, but he could not write. 8 Rama is very rich, yet he is not contented. 9 Wise men love truth, whereas fools shun it. 10 Go where you like; only do not stay here. 11 We searched everywhere, but we could not find the book. 12 He was a poor man, and yet he was of an independent spirit[3] at all times. 13 I advised the boy to make the best use of his time, but he paid no heed. 14 Every

---

1 ಮೊದಲೇ—In the first place. 2 ಅದರ ಮೇಲೆ—Besides. 3 Spirit—ಸ್ವಭಾವ.

effort was made to check[1] the spread of influenza; yet a large number of persons died. 15 The storm was then fierce; however, we set out. 16 I became alarmed; nevertheless I did not leave home. 17 He did his best to be punctual; still he was occassionally behind time. 18 There are many serious defects[2] in his character; only he is honest. 19 All men were against him; he kept his courage, however, to the last. 20 There is much point[3] in what you say; nevertheless we adhere to our own opinion. 21 He declared that he would never forsake his post; but he fled away at the first sign of danger. 22 There is a good fire, still the room is cold. 23 You can have my book; only do not make it dirty. 24 He could do this; but he does not try. 25 He is sixty years old, and yet he still has good sight.

EXERCISE 30.

1 ರಾಮನು ಬಹಳ ಐಶ್ವರ್ಯವಂತನು; ಆದರೂ ಅವನಿಗೆ ಜಂಭವಿಲ್ಲ. 2 ಕೃಷ್ಣನು ನನಗೆ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದನು; ಆದರೆ ನಾನು ಅವನನ್ನು ನಂಬಲಿಲ್ಲ. 3 ಗೋಪಾಲನನ್ನು ತಿದ್ದುವುದಕ್ಕೆ ಅವನ ತಾಯಿಯು ಬಹಳ ಸಾಹಸಪಟ್ಟಳು; ಆದಾಗ್ಯೂ ಅವನು ಸೋ[4]

1 Check—ತಡೆ. 2 Defect—ಕುಂದು, ಕೊರತೆ. 3 Point—ಗುಣ
4 ಸೋಮಾರಿಯಾಗಿಯೇ ಇದ್ದನು—Continued to be lazy.

ಮಾರಿಯಾಗಿಯೇ ಇದ್ದನು. 4 ನಿನಗೆ ಜಯವಾಗದೆ ಇರಬಹುದು ; ಆದರೂ ನಿನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಬಿಡಬಾರದು. 5 ತವರ ಬಿಳುಪಾಗಿದೆ ; ಆದರೆ ಬೆಳ್ಳಿಯಷ್ಟು ಬಿಳುಪಲ್ಲ. 6 ಹಿತ್ತಾಳೆಯ ಮತ್ತು ತಾಮ್ರದ ಪಾತ್ರೆಗಳಿಗಿಂತ ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆಗಳು ಅಗ್ಗ ; ಆದರೆ ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಒಡೆದುಹೋಗುತ್ತವೆ. 7 ಮುದುಕನು ಏಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟನು ; ಆದರೆ ಕೈಲಾಗಲಿಲ್ಲ. 8 ರಾನುನು ಕುದುರೆಯಿಂದ ಬಿದ್ದನು ; ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಪೆಟ್ಟಾಗಲಿಲ್ಲ. 9 ನಾನು ನೆನ್ನೆ ನಿನ್ನನ್ನ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಬಂದೆನು ; ಆದರೆ ನೀನು ಮನೆಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. 10 ಗುಲಾಬಿ ಗಿಡವು ಬಹಳ ಸುಂದರವಾದದ್ದು ; ಅಂದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಳ್ಳಿದೆ. 11 ಶಾಮನಿಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿಲ್ಲ ; ಆದಾಗ್ಯೂ ನಾನು ಅವನ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. 12 ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟಬಂದಂತೆ ಮಾಡು ; ನನ್ನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪೀಡಿಸಬೇಡ. 13 ನಾನು ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ಓಡಿದೆನು ; ಆದರೂ ನನಗೆ ರೈಲು ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. 14 ನೆನ್ನೆ ಮಳೆ ಬಂತು ; ಆದರೆ ಈ ದಿವಸ ಆಕಾಶವು ನಿರ್ಮಲವಾಗಿದೆ. 15 ರಾಮನು ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದನು ; ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಬಂದು ಮೀನೂ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ.

EXERCISE 31.

1 You must take rest, or you will lose your health. 2 He fled away, otherwise he would have been killed. 3 Leave the room, or I will kick you out. 4 Go away at once, otherwise I will send for a policeman. 5 We did not help him in the time of need; else he would now be ready to give help

to us. 6 I praise him not ; nor do I blame him. 7 He did not reply, nor did he make any sign. 8 Be careful of that man, or he will cheat you. 9 He must be mad, or he would not have behaved like this. 10 He is poor, else he would have bought a house. 11 It began to rain heavily ; therefore we went indoors. 12 The pigeons flew down to pick up the rice grains ; for they were all hungry. 13 The bulls quarrelled among themselves, and so the lion soon devoured them. 14 The shadow of the earth, in every position, is round ; consequently the earth is round. 15 Every boy should learn cricket, for it is the grandest of school games. 16 He said nothing about the matter, hence we cannot judge[1] what his opinions are. 17 He will die one day, for all men are mortal. 18 Father has business at home, so he will not go to the office to-day. 19 At the sight of a cat the mouse runs into its hole, for it fears the cat. 20 The fog was very dense, so we were forced to halt.

EXERCISE 32

1 ನೀನು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಹೊರಡಬೇಕು; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ರೈಲು ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ[2]. 2 ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹಣವಿಲ್ಲ; ಇದ್ದರೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆನು. 3 ನೀನು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಓದಬೇಕು; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯೂ

---

1 Judge—ನಿರ್ಣಯಿಸು. 2 ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ರೈಲು ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ—Otherwise you will not catch the train.

ಗುವುದಿಲ್ಲ. 4 ಅವರು ಬಹು ದಪ್ಪರಾಗಿರಬೇಕು; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.[1] 5 ಅವನಿಗೆ ಏನೋ ನಿಜವಾದ ವ್ಯಸನವಿದೆ; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವನು ಅಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. 6 ಗದ್ದೆಗೆ ತುಂಬ ನೀರುಬೇಕು; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬತ್ತ ಬೆಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ. 7 ನಿತ್ಯವೂ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು; ಹಾಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ರೋಗ ಬರುವುದು. 8 ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಯಬೇಕು; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮುಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಪೇಚಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.[2] 9 ಜರಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ನಾಯಿಯು ಹುಲ್ಲನ್ನು ತಿನ್ನುವುದೂ ಇಲ್ಲ; ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಗೊಡಿಸುವುದೂ ಇಲ್ಲ[3] 10 ನಾನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕೇಳು; ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಇಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದುಹೋಗು. 11 ನನ್ನ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹಲ್ಲುಗಳಿವೆ; ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಪಷ್ಟಿಯಲ್ಲ. 12 ಮೂಗುಜಂತುಗಳು ತಮ್ಮ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಾರವು;[4] ಆದುದರಿಂದ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ದಯೆಯನ್ನು ಇಡಬೇಕು. 13 ಜಿಕ್ಕುಗಳು ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದೆ ಹೋದುವು; ಆದುದರಿಂದ ಅವು ಕಪಿಯಬಳಿಗೆ ಹೋದುವು. 14 ಮಳೆ ಬಂತು; ಆದುದರಿಂದ ನದಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಿದವು[5]. 15 ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕು; ಹಾಗಾದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. 16 ಯಾವ ಕೆಲಸವೂ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದಲೇ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರುತ್ತ ಬರುವುದು; ಆದುದರಿಂದ ವಾಕ್ಯರಚನೆಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕು. 17 ನಮ್ಮ ಧೊರೆಯು ಬಹಳ ಧರ್ಮಿಷ್ಠನು; ಆದುದ

---

1 ತಿಳಿಯದೇ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ — Could not have failed to understand. 2 ಪೇಚಾಡು — Repent, regret. 3 The dog in the manger will not eat the grass, nor will it let the oxen eat it. 4 ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳು — Express. 5 ಹೆಚ್ಚು — Overflow.

ರಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾರೆ. 18 ರಾಮನು ದೇವರ ಅವತಾರವು; ಆದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. 19 ಕೃಷ್ಣನು ಬಹಳ ತುಂಟನು; ಆದುದರಿಂದ ಅವನ ತಾಯಿಯು ಅವನನ್ನು ಬರಲುಕಲ್ಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದಳು. 20 ಭೀಮನು ಬಹಳ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದನು; ಆದುದರಿಂದ ಕೌರವರೆಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನು ಕಂಡರೆ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದರು.[1]

Contracted Sentences.

Certain idiomatic devices are adopted to avoid the repetition of the same words. The omission is for the sake of brevity and strength. When two co-ordinate sentences have any words in common, they are contracted into one sentence, the common words being expressed only once. To understand the full grammatical construction of the sentence, the omitted words must be supplied. For example, "He is either drunk or mad" is a contraction of the sentences, "Either he is drunk, or he is mad."

For a full discussion of contracted and elliptical sentences see Mason's Senior English Grammar, pages 285—287.

---

1 ಅವನನ್ನು ಕಂಡರೆ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದರು—Were trembling at sight of him.

EXERCISE 33.

(Note the number of the verbs in the following sentences.)

1 Either you or I must pay. 2 Rama and Krishna will come. 3 Gopal as well as Krishna must go. 4 Neither Govind nor Ramanujam could work the sum. 5 Both you and I may go. 6 He as well as you is guilty. 7 Not only I, but all other men[1] declare this to be true. 8 Neither moon nor stars are visible in the dark night 9 A garden as well as a stable is attached to the house. 10 The horse as well as the rider was hurt by the fall. 11 The moon as well as the star is shining brightly. 12 Not only the mother, but the children are ill with fever. 13 Not only the hounds, but the huntsman has lost his way. 14 A man with his dog has come. 15 Every bush and every tree was in bud. 16 Nothing but rain and clouds was seen on that day. 17 Either he or his friend has opened the door. 18 I gave money and clothing to the poor. 19 I want neither the one nor the other. 20 you can give me either coffee or tea. 21 He made a short, but excellent speech[2]. 22 The sound of a gun startled

---

1 Not only I, but all other men—ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಅಲ್ಲ, ಉಳಿದವರೂ ಕೂಡ. 2 Speech—ಪ್ರಸಂಗ, ಭಾಷಣ.

both my horse and myself. 23 The sun illumines the mountains and the valleys. 24 He wore neither hat nor coat. 25 I have a rupee or two in my purse. 26 He gave me not only some good advice, but also a sovereign. 27 They saw sheep, oxen and horses on the farm. 28 Rama is rich as well as generous. 29 Rich and rare were the gems she wore. 30 He is an idler and a gambler too. 31 That man is both a fool and a knave. 32 They swore to conquer or die. 33 He neither spoke nor moved. 34 She both laughed and cried. 35 The children laughed and played. 36 The rich should pity and help the poor. 37 He neither eats, drinks nor sleeps. 38 Tell me when and where you were born. 39 They came without money or food. 40 Rama was there, as well as his brother. 41 He is wrong and you also. 42 Either he must leave the house or I. 43 Give him the other book, not this. 44 The man is good, but not wise. 45 That book is Rama's, not yours 46 The cat is meek and silent, but sly and cruel. 47 You are not wood, you are not stones, but men. 48 He drew his sword and rushed at the enemy. 49 He took the book and read it. 50 They were defeated indeed, but not disgraced. 51 He has hurt himself and cannot play to-day. 52 I became alarmed and consequently left home at once. 53 I did

ಪುಸ್ತಕದ ಸಂಖ್ಯೆ..... VIII - A 218

not see him, or speak to him 54 Whether he agrees or not, the work must be done. 55 It is of no consequence whether he goes or stays.

EXERCISE 34.

1 ಗೋಪಾಲನೂ ಗೋವಿಂದನೂ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. 2 ರಾಮ ಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರೂ ಗೈರು ಹಾಜರಾಗಿದ್ದಾರೆ. 3 ಒಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೂ, ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವೂ ಕಳವಾಗಿವೆ. 4 ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸೂ, ಒಂದು ಮಗುವೂ ಬಾಗಿಲಿನ ಹತ್ತಿರ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. 5 ರಾಮನೋ, ಕೃಷ್ಣನೋ ನನಗೆ ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದರು. 6 ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಹುಡುಗನೂ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಹುಡುಗಿಯೂ ವಿದ್ಯವನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕು. 7 ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸುಖವೇ ಆಗಲೀ ದುಃಖವೇ ಆಗಲೀ ಅವನ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲೇ ಇದೆ. 8 ಸವಾರನೇ ಅಲ್ಲ, ಕುದುರೆಯೂ ಪೆಟ್ಟು ತಿಂದಿದೆ. 9 ಅವನ ಕುದುರೆಯೇ ಅಲ್ಲ, ಅವನ ಎತ್ತುಗಳೂ ಕಳವಾಗಿವೆ. 10 ಭೂಮಿಯೇ ಅಲ್ಲ, ಉಳಿದ ಗ್ರಹಗಳೂ ಕೂಡ ಸೂರ್ಯನ ಸುತ್ತಲೂ ಸುತ್ತುತ್ತವೆ. 11 ನನಗೆ ಒಂದು ಸ್ಲೇಟನ್ನೂ ಒಂದು ಬಳಪವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. 12 ನಿನಗೆ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಇಷ್ಟವೋ ಟೆನಿಸ್ ಇಷ್ಟವೋ? 13 ನಮಗೆ ಹಾಲಾಗಲೀ ನೀರಾಗಲೀ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. 14 ಅವನ ತೋಟದಲ್ಲಿ ನಾವು ಪಕ್ಷಿಯನ್ನಾಗಲೀ ಮೃಗವನ್ನಾಗಲೀ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. 15 ಅವನು ಸೋಮಾರಿಯೂ ಅಲ್ಲ, ಜೂಜುಗಾರನೂ ಅಲ್ಲ. 16 ಆ ಪ್ರಾಣಿಯು ಮೀನೋ ಹಾವೋ ಆಗಿರಬೇಕು. 17 ರಾಮನು ವಿದ್ವಾಂಸನೂ, ಗೃಹಸ್ಥನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. 18 ನಮ್ಮೂರಿನ ಹವಾ ಶೀತವೂ ಅಲ್ಲ, ಉಷ್ಣವೂ ಅಲ್ಲ. 19 ಶಿಪಾಯಿಗಳು ಶಕ್ತರಾಗಿಯೂ, ಧೀರರಾಗಿಯೂ ಇದ್ದರು.

20 ನಾನು ದಣಿದಿದ್ದೇನೆ, ಹಸಿದೂ ಇದ್ದೇನೆ. 21 ಈ ಹುಡುಗನಲ್ಲಿ ಕಾಗದವೂ ಇಲ್ಲ, ಕಡ್ಡಿಯೂ ಇಲ್ಲ. 22 ಇದು ಮೀನೂ ಅಲ್ಲ, ಮಾಂಸವೂ ಅಲ್ಲ. 23 ಅವನು ಅವಿವೇಕಿಯೇ ಅಲ್ಲ, ಮೊಂಡನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. 24 ನಾವು ಈವತ್ತು ಜಯವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಾಯಬೇಕು. 25 ಅವನು ಹೋಗುವುದೂ ಇಲ್ಲ, ನಿಲ್ಲುವುದೂ ಇಲ್ಲ. 26 ಕೃಷ್ಣನು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲೋ, ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲೋ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾನೆ. 27 ನೀನು ಈವತ್ತೋ ನಾಳೆಯೋ ಹೋಗಬಹುದು. 28 ರಾಮನು ನೆನ್ನೆ ಬಂದನೋ, ಮೊನ್ನೆ ಬಂದನೋ? 29 ರಸ್ತೆಯು ಇಕ್ಕಟ್ಟು, ಆದರೆ ಚೊಕ್ಕಟವಾಗಿದೆ. 30 ಹಾವಿಗೆ ಗಾಯವಾಯಿತು, ಅದರೆ ಪ್ರಾಣ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. 31 ಆ ಪುಸ್ತಕವು ನನ್ನದು, ನಿನ್ನದಲ್ಲ. 32 ನಾನು ರಾಮನನ್ನು ಕಾಣಲೂ ಇಲ್ಲ, ಅವನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಲೂ ಇಲ್ಲ.1 33 ಸೂರ್ಯನು ಉದಯಿಸಿ ಆಕಾಶವನ್ನು ಬೆಳಕಿನಿಂದ ತುಂಬಿದನು.2 34 ಇದು ಸರಿಯೋ ತಪ್ಪೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. 35 ರಾಮನು ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾನೋ ಇಲ್ಲವೋ ವಿಚಾರಿಸು.

Elliptical Sentences.

Ellipsis is the omission of some word or words essential to the complete grammatical construction of a sentence. The omission of the subject in an imperative sentence is a familiar example. The relative pronoun introducing an adjective clause is very often omitted.

---

1 I neither saw Rama, nor spoke to him. 2 The sun rose and filled the sky with light.

It will be a useful exercise for the students to supply the words omitted in the following examples.

EXERCISE 35.

1 Depart hence. 2 Work on while yet you may[1]. 3 He earns whatever he can. 4 Onward, soldiers. 5 Good luck to you. 6 Those behind cried "Forward!" and those in front cried "Back!" 7 On with the dance[2]. 8 We buy sugar at the grocer's[3]. 9 Rama is now stopping at his grandfather's. 10 I bought the book at Higginbotham's. 11 I will come if necessary. 12 He sprained his foot while walking in the dark. 13 That boy is strong though thin. 14 Krishna is not so attentive as he was. 15 He drove indeed as fast as he could. 16 It is as painful to ride over such a road as to walk. 17 Govind is just the same as ever. 18 When a tiger eats a man, he has as much justice on his side as the man when he eats a sheep. 19 This box will serve us as a table. 20 They regarded[4] Rama as their leader. 21 The cost of oil is less than that of coal. 22 To confess a fault is better than to conceal it. 23 I would rather be a good scholar than a wealthy prince. 24 I will gladly do any work

1 While yet you may—ನಿಮಗೆ ಇನ್ನೂ ಅವಕಾಶವಿರುವಾಗ. 2 ನರ್ತನವು ನಡೆಯಲಿ. 3 Grocer's—ಪಸಾರೆ ಅಂಗಡಿ. 4 Regard—ಭಾವಿಸು.

you give me. 25 Do you remember the day our friend visited us? 26 It was the only thing I had. 27 You are the man I was looking for. 28 I wish I were not born. 29 Will you be so kind as to lend me a few rupees? 30 That man was looked upon as honest[1]. 31 I remember the incident as if it happened yesterday. 32 He loves me as if he were my brother. 33 He ate as though he had been starved for a week. 34 As for me, I do not care. 35 As to his conduct[2], I have nothing to say. 36 Gold is a metal dug out of the earth. 37 He is a man descended[3] from a high family. 38 I received a letter written in pencil. 39 She wore a rich robe embroidered with gold. 40 He produced a book bound in red leather.

EXERCISE 36.

1 ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೊರಡಿ. 2 ಅವಕಾಶವಾದಾಗ ನನ್ನನ್ನು ಬಂದು ಕಾಣು. 3 ಕೆಟ್ಟ ತನಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಾರದು. 4 ಹಸಿವಾದಾಗ ಊಟಮಾಡಬೇಕು. 5 ತಂದೆಯಂತೆ ಮಗ. 6 ಸೀತೆ ರಾಮನ ಹೆಂಡತಿ. 7 ಆ ಹುಡುಗನು ಬಳ್ಳಿಯವನು. 8 ನೀನು ಅವಿವೇಕಿ. 9 ಅವನು ನಿನ್ನಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿವಂತನಲ್ಲ.

---

1 ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕನೆಂದು ಭಾವಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದನು. 2 As to his conduct—ಅವನ ನಡತೆಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ. 3 Descended—ಹುಟ್ಟಿದ.

10 ಶಬ್ದವು ಗುಡಿಗಿನಷ್ಟು ಜೋರಾಗಿತ್ತು. 11 ಅವನು ನಿನ
ಗಿಂತಲೂ ಬಹಳ ವಯಸ್ಸಾದವನು. 12 ನೀನು ಅವನಿಗಿಂತಲೂ
ಉದ್ದವಾಗಿದ್ದೀ. 13 ಕೆಲಸವು ಎಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ನಡೆದರೆ
ಅಷ್ಟು ಒಳ್ಳೇದು. 14 ನೆನ್ನೆ ನಾವು ಕಂಡ ಮನುಷ್ಯನು ಇವನೇ.
15 ನಾನು ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಪುಸ್ತಕವೆಲ್ಲಿ? 16 ನೀನು ಹೇಳಿದ[1]
ಜನರೆಲ್ಲಿ? 17 ನಾವು ಈ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಯಜಮಾನನ
ನ್ನಾಗಿ[2] ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. 18 ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಎದೆ ಒಡೆದು
ಹೋಗುವ ಹಾಗೆ[3] ಅತ್ತಳು. 19 ನೀನು ನಿನ್ನ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ
ನನ್ನು ನಿನ್ನ ತಂದೆಯೆಂದೇ ಭಾವಿಸಬೇಕು.[4] 20 ಅವನು ನನ್ನ
ಕೇವಲ ಸ್ನೇಹಿತನಾಗಿರುವಂತೆ[5] ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ.

---

1 ಹೇಳಿದ—Mentioned. 2 ಯಜಮಾನನನ್ನಾಗಿ—As our master
3 ತನ್ನ ಎದೆ ಒಡೆದು ಹೋಗುವ ಹಾಗೆ—As though her heart would break.
4 ಭಾವಿಸು—Consider. 5 ನನ್ನ ಕೇವಲ ಸ್ನೇಹಿತನಾಗಿರುವಂತೆ—As though he were my intimate friend.

The formation of Tenses.

The following is a complete list of Tenses (Indicative Mood, Active Voice) in English :—

1	*Present*	I work.
2	,, Continuous	I am working.
3	,, Perfect	I have worked.
4	,, Perfect continuous	I have been working.
1	*Past*	I worked.
2	,, Continuous	I was working.
3	,, Perfect	I had worked.
4	,, Perfect continuous	I had been working.
1	*Future*	I shall work.
2	,, Continuous	I shall be working.
3	,, Perfect	I shall have worked.
4	,, Perfect continuous	I shall have been working.
1	Future in the past	I should work.
2	Future continuous in the past	I should be working.
3	Future perfect in the past	I should have worked.
4	Future perfect in the past continuous.	I should have been working.

Six of these forms—Present, Present continuous, Past, Past continuous, Future and Perfect—have been dealt with in Part I. The other forms are given here. These are often very confusing to the beginner, and a careful study of the sentences in which these forms occur is required to master them.

The Past Perfect and the Future Perfect.

EXERCISE 37.

1 The sheep fled in great haste, for a wolf had entered the fold.[1] 2 Lakshman admitted that he had not worked so hard as Ram. 3 He asked me whether I had seen his dog. 4 The servant told me that he had been to the market. 5 This news had not been received yesterday. 6 The train had gone when we reached the station. 7 I had walked a mile before my friend overtook me. 8 He had scarcely tasted the food when he began to feel sick. 9 The lamp suddenly went out as if some one had turned down the wick. 10 I wish I had never left my house. 11 If we had helped him in the time of need, he would now be ready to give help to us. 12 He fell down before he had gone ten steps. 13 Before the bell rang I had finished my breakfast. 14 The coolies will have finished the work by sunset. 15 The goldsmith will have made the jewel by this time.[2] 16 In a few hours they will have received our telegram. 17 I shall have finished my work before you come. 18 By this time to-morrow[3] I shall have reached my place. 19 I shall have been

---

1 Fold—ಕೊಟ್ಟಿಗೆ. 2 By this time—ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ. 3 By this time to-morrow—ನಾಳೆ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ.

here a month next Tuesday.[1] 20 He will have reached home before the rain sets in[2]. 21 Where will you have gone by this time next year?[3] 22 This work is so difficult that I shall not have completed it in a year's time. 23 The Cauvery will have been in floods by July. 24 Before you leave school you will have learnt a great deal. 25 He will not have learnt his lesson by to-morrow.

EXERCISE 38.

1 ಪಾಠವನ್ನು ಕಲಿತ ಕೂಡಲೆ ಹುಡುಗರು ಆಟಕ್ಕೆ ಹೋದರು. 2 ನಾವು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ರಾಮನು ಹೊರಟು ಹೋಗಿದ್ದನು. 3 ರಾಮನು ಲೆಕ್ಕಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದನು. 4 ನಾನು ಹೋದವರುಷ ಹುಟ್ಟೇ ಇರಲಿಲ್ಲ[4]ವೆಂದು ಕುರಿ ಮರಿಯು ತೋಳನಿಗೆ ಹೇಳಿತು. 5 ಕೃಷ್ಣನು ಪಾಠವನ್ನು ಕಲಿತಿರಲಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನು ಅವನನ್ನು ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು.[5] 6 ಸೂರ್ಯನು ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ನಾವು ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆವು. 7 ನಾವು ಮನೆಯನ್ನು ಸೇರಿದಾಗ ಸೂರ್ಯನು ಮುಳುಗಿದ್ದನು. 8 ರಾಮನನ್ನು ಕಂಡೆಯಾ ಎಂದು ಕೃಷ್ಣನು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದನು. 9 ಕೃಷ್ಣನು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತಂದಿರಲಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನು ಅವನನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. 10 ಗೋವಿಂದನು ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡಾಗ ನಾನು

---

1 ಮುಂದಿನ ಮಂಗಳವಾರಕ್ಕೆ ನಾನು ಇಲ್ಲಿದ್ದದ್ದು ಒಂದು ತಿಂಗಳಾಗುತ್ತೆ. 2 Set in—ಪ್ರಾರಂಭವಾಗು. 3 By this time next year—ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಈ ದಿವಸದಲ್ಲಿ. 4 ಹುಟ್ಟೇ ಇರಲಿಲ್ಲ—Had not been born at all. 5 ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು—Made him stand.

ಇನ್ನೂ ಊಟಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ1. 11 ರಾಮನು ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತಾನೋ ?2 12 ಕತ್ತಲಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಹಕ್ಕಿಗಳು ತಮ್ಮ ಗೂಡುಗಳನ್ನು ಸೇರುತ್ತವೆ. 13 ಸೂರ್ಯನು ಮುಳುಗುವುದರೊಳಗಾಗಿ ನಾವು ಊರು ಸೇರಿರುತ್ತೇವೆ. 14 ನಾನು ನಾಳೆ ಇಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿರುತ್ತೇನೆ. 15 ನೀನು ಬರುವುದರೊಳಗಾಗಿ ನಾನು ಪಾಠವನ್ನು ಕಲಿತಿರುತ್ತೇನೆ. 16 ಐದುಘಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯು ಮನೆಗೆ ಬಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. 17 ಮೂರು ಘಂಟೆಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತು ಮೈಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿರುತ್ತೀಯೋ? 18 ಸೋಮವಾರದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅರ್ಧ ಕೆಲಸವೂ ಮುಗಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ. 19 ಸಾಯಂಕಾಲದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸ ಪೂರೈಸಿರುತ್ತೇನೆ. 20 ಸೈನ್ಯವು ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಶತ್ರುಗಳು ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಸೂರೆಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.4

THE FUTURE IN THE PAST AND THE FUTURE PERFECT IN THE PAST.

EXERCISE 39

1 He said that he would pay me soon. 2 The teacher said that he would tell the boys a story. 3 Rama did not say when he would come. 4 I hoped that you would pardon me. 5 I thought

---

1 ನಾನು ಇನ್ನೂ ಊಟಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ—I had not yet taken my meal. 2 Will Rama have returned home by this time? 3 ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸ—More than half the work. 4 ಸೂರೆಮಾಡು—Plunder.

that you would return soon. 6 I gave him no answer lest I should make him angry[1]. 7 I would have called on[2] you if I had known your address. 8 If you had foreseen the consequences of idleness, you would have been more industrious. 9 When the teacher told you, you should have obeyed at once. 10 If I had called Rama he would have come. 11 He arrived at the right moment, or I should have been drowned. 12 If you had started sooner[3] you would not have been late. 13 You should have come yesterday. 14 The train should have arrived by this time. 15 I told him that I should have finished my work by 8 o'clock. 16 I would have gone to see you if I had known your house. 17 I should not have known this if you had not told me. 18 You ought to have taken my advice. 19 The terrified women would have fled more quickly had they not been burdened with baggage[4]. 20 Had you been more careful such a calamity would not have befallen us.

---

1 Lest I should make him angry—ಅವನಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದೀತೆಂದು. 2 Call on—ದರ್ಶನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳು. 3 Sooner—ಇನ್ನೂ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ. 4 Had they not been burdened with baggage—ಸಾಮಾನಿನ ಮೂಟೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತಿರದಿದ್ದರೆ.

EXERCISE 40.

1 ನೀನು ನನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವೆಯೆಂದು ನಾನು ನೆನಸಿದೆನು. 2 ಕಳ್ಳರು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಾರೆಂದು ಅವರು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕಾವಲಿಟ್ಟರು.[1] 3 ಇಂಥಾ ಅನ್ಯಾಯವು ಮುಂದೆ ನಡೆಯಬಾರದೆಂದು ಅವನು ನಿರ್ಧರಮಾಡಿಕೊಂಡನು.[2] 4 ಯಾರೂ ಜಾಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕದಲಬಾರದೆಂದು ಉಪಾಧ್ಯಾಯನು ಹುಡುಗರಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. 5 ಶಾಲೆಯು ಹನ್ನೊಂದು ಘಂಟೆಗೆ ತೆರೆಯುವುದೆಂದು ಜವಾನನು ನನಗೆ ಹೇಳಿದನು. 6 ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ವಂಚಿಸುವೆಯೆಂದು ನಾನು ಎಂದೂ ಯೋಚಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. 7 ನಾನು ಹೋಗಕೂಡದೆಂದು ರಾಮನು ಹೇಳಿದನು. 8 ರಾಮನು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಹೇಳಿದನು. 9 ಕೃಷ್ಣನು ಐದು ಘಂಟೆಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದನು. 10 ಮೂಗು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಬಾರದೆಂದು[3] ಗುರುಗಳು ನಮಗೆ ಬೋಧಿಸಿದರು. 11 ನನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.[4] 12 ನೀನು ಹೊತ್ತಾಗಿ ಬರಬಾರದಾಗಿತ್ತು. 13 ರಾಮನಲ್ಲಿ ಹಣವಿದ್ದರೆ ಅವನು ನನಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು. 14 ಹುಡುಗನು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕನಾಗಿದ್ದರೆ ಜನರು ಅವನನ್ನು ನಂಬುತ್ತಿದ್ದರು. 15 ನಾನು ಐದು ನಿಮಿಷ ಹೊತ್ತಾಗಿ[5] ಹೋಗಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ರೈಲು ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. 16 ನೀನು ಕೃಷ್ಣನ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡಬಾರದಾಗಿತ್ತು.[6] 17 ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ದಯೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪಾಂಡವರು ತಮ್ಮ ಕಷ್ಟಗ

---

1 They kept a guard (watch) at the door lest the thieves should escape. 2 ನಿರ್ಧರಮಾಡು—Determine. 3 ಹಿಂಸಿಸು—Tease, injure. 4 ತೊಂದರೆಯಾಗು—Get into trouble. 5 ಐದುನಿಮಿಷ ಹೊತ್ತಾಗಿ—Five minutes late. ಸ್ನೇಹಮಾಡು—Make friends with ; cultivate friendship.

ಳಿಂದ ಪಾರಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. 18 ರಾಮನು ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ನಾನು ಅವನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು.[1] 19 ಮೇಕೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಬುದ್ಧಿಯಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಅದು ಭಾವಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಧುಮುಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. 20 ನಾಯಿಯು ತನ್ನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನು ನೋಡಿ ಮತ್ತೊಂದು ನಾಯಿಯೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿತು ; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದು ಮಾಂಸ ಖಂಡವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

The Future Continuous, The Present Perfect Continuous and the Past Perfect Continuous.

EXERCISE 41

1 I shall be working at 4 o'clock; so I shall not be able to come out with you. 2 In three days we shall be sailing up the Bay of Bengal. 3 Jones will be going to London on Saturday. 4 Rama will be doing his lessons at four o'clock. 5 Govind will be passing our house[2] in the evening. 6 I shall be seeing Krishna every day. 7 I have been thinking how I may improve my handwriting. 8 Rama has been writing his lesson. 9 Those who have been learning their

---

1 If Rama were at home I could have spoken to him. 2 Pass our house—ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಹೋಗು.

notes by heart, will have forgotten all by the time the examination is over. 10 Gopal has been working all day 11 I have not been wasting my time since I joined college. 12 He has not been doing well for the last three days. 13 I should like to know what you have been doing. 14 Had the soldiers been practising archery more assiduously,[1] the French army would not have been defeated at Agincourt. 15 If I had been learning my lessons instead of playing, I should have obtained a higher place.

EXERCISE 42.

1 ನಾವು ಸಾಯಂಕಾಲ ಫುಟ್‌ಬಾಲ್ ಆಡುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ. 2 ರಾಮನು ನಾಳೆ ಇಪ್ಪತ್ತಿಗೆ ಮದ್ರಾಸಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. 3 ರೈತರು ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. 4 ಕೆಲವು ಹುಡುಗರು ದಿನವೆಲ್ಲಾ[2] ಆಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. 5 ಹೆಂಗಸರು ಯಾವಾಗಲೂ ಕಾಡುಹರಟೆಯಲ್ಲಿ[3] ಕಾಲಕಳೆಯುತ್ತಿರಬಾರದು. 6 ಕೃಷ್ಣನು ಪಾಠಶಾಲೆಗೆ ಕ್ಲಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿಲ್ಲ.[4] 7 ಯಾರೋ ನನ್ನ ಜೇಬಿನಿಂದ ಆಗಾಗ್ಗೆ ದುಡ್ಡನ್ನು ಕದಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. 8 ನೆನ್ನೆ ರಾತ್ರಿಯಿಂದಲೂ ಮಳೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿದೆ. 9 ಈ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಯಾರೂ ಸರಿಯಾಗಿ[5] ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ.[6]

---

1 More assiduously—ಹೆಚ್ಚು ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ. ದಿನವೆಲ್ಲಾ—The whole day; all day. 3 ಕಾಡುಹರಟೆ—Idle talk. 4 ಹೋಗುತ್ತಿಲ್ಲ—Has not been going. 5 ಸರಿಯಾಗಿ—Properly. ನೋಡಿಕೊಳ್ಳು—Look after.

10 ಅಂಚೆ ಜವಾನನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ತರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. 11 ನಾವು ಇಂಗ್ಲೀಷನ್ನು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. 12 ನಾನು ಏಳು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪಾಠಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. 13 ಈಚೆಗೆ[1] ರಾಮನು ಸರಿಯಾಗಿ ಪಾಠವನ್ನು ಓದುತ್ತಿಲ್ಲ. 14 ನೀನು ಯಾವಾಗಲೂ ನಿಜವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಈ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. 15 ನಮ್ಮ ಜನರು ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶವು ಪರರಾಯರ ಪಾಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

The Subjunctive Mood.

The Indicative Mood relates to actual fact, or what is dealt with as such. But the subjunctive is employed to express an act or state which is connected with something that we speak about *only in our thought.*

The use of the subjunctive is rapidly dying out in modern English, except in a few conditional clauses. Even in conditional statements such forms as *if he be, though it happen, it were,* are now archaic. The modern prose forms are *if he is, though it happens, it would be.*

Particular attention should be paid to the tense forms used in the following sentences

---

1 ಈಚೆಗೆ—Of late.

EXERCISE 43.

1 If Rama were here I should be glad. 2 Had I the wings of a dove I would fly. 3 I might succeed if I tried. 4 I should be much obliged to you if you could lend me some money. 5 Were I a rich man I should be generous. 6 What would be the use of schools and teachers if the scholars were not willing to learn? 7 If Krishna were to fail it would be a great disgrace. 8 If the pupil had worked hard, he would have succeeded. 9 If the Greeks had not used cunning, they would not have taken Troy. 10 If I had known this was so difficult, I should not have undertaken it. 11 I could have done it if I had liked. 12 We should not have known this if you had not told us 13 Had you not helped me I should have failed. 14 Even if he paid me to do so, I would not live in his house. 15 I treat her as tenderly as if she were my daughter.

EXERCISE 44.

1 ನನಗೆ ಇಷ್ಟಬಂದರೆ ನಾನು ನಿನಗೆ ಹಣಕೊಡಬಲ್ಲೆನು. 2 ನಾನು ನನ್ನ ಗಡಿಯಾರವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದೆನು. 3 ಇದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. 4 ಹಕ್ಕಿಗಳಂತೆ ನಮಗೆ ರೆಕ್ಕೆಗಳಿದ್ದಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ವಿಮಾನಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. 5 ರಾಮನು ಇಲ್ಲಿದ್ದರೆ

ನಾನು ಅವನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆನು. 6 ನೀನು ನನ್ನ ಜಾಗದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ? 7 ರಾಮನು ಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಹೆದರಿದ್ದರೆ ಸೀತೆಯನ್ನು ಪುನಃ ಹೊಂದುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. 8 ಕೃಷ್ಣನ ತಂತ್ರಗಳು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಇಂಥಾ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬೀಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. 9 ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾವು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅವನು ಈಗ ನಮಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. 10 ಪೋಲೀಸಿನವನು ಬಳ್ಳೇಸಮಯಕ್ಕೆ ಬರದಿದ್ದರೆ ಕಳ್ಳನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ದೋಚಿಕ್ಕೊಂಡು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು.

Appropriate Prepositions.

EXERCISE 45.

1 That house belongs to my uncle. 2 People will laugh at you if you put on this dress. 3 Silkworms feed on mulberry leaves. 4 The dacoits escaped from jail. 5 The patient is now free from pain. 6 India abounds in mineral wealth[1]. 7 The doctor cured him of asthma. 8 The Rajah bestowed[2] many favours[3] on his vizier. 9 We arrived in Calcutta early in the morning. 10 We arrived at the station just in time for the train. 11 Rama quarrelled with me over a trifle. 12 I have not yet replied to my father's letter. 13 The traveller refreshed[4] himself with a cup of tea. 14 The

---

1 ಇಂಡಿಯಾ ಖನಿಜ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ತುಂಬಿದೆ. 2 Bestow—ದಯಪಾಲಿಸು. 3 Favours—ಖಿಲ್ಲತ್ತುಗಳು. 4 Refresh—ದಣುವಾರಿಸು.

generous merchant supplied the poor with clothing. 15 Rama concealed the facts from me. 16 He lectured on the education of women. 17 Govind complained to the Headmaster. 18 This boy delights in mischief. 19 That merchant deals in timber[1]. 20 Gopal has borrowed money from several Marwaris. 21 Krishna has not yet recovered from his illness. 22 My friend failed in arithmetic. 23 Narayan invited his friends to dinner. 24 Some boys have no liking[2] for mathematics. 25 The girl has great affection for her sister. 26 The driver lost control over the horse. 27 The godown is infested with rats[3]. 28 I prefer tea to coffee[4]. 29 I do not agree with you[5]. 30 I have no leisure for idle talk. 31 Do not hide the truth from me. 32 I am accustomed to early rising. 33 We should not be envious of others' wealth. 34 Are you prepared for the journey ? 35 We are responsible to God for our actions. 36 Beware of pickpockets. 37 Do not take hold of my hand. 38 Select any article you like from this box. 39 You should be contented with your lot[6]. 40 This boy is fit for nothing. 41 Many boys are weak in English.

---

1 Deals in timber—ಮರಮಟ್ಟು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. 2 Liking—ವಿಶ್ವಾಸ. 3 ಊಗ್ರಾಣದಲ್ಲಿ ಇಲಿಗಳ ಕಾಟ ಪ್ರಬಲವಾಗಿದೆ. 4 ನನಗೆ ಕಾಫಿಗಿಂತ ಟೀ ಹೆಚ್ಚು ಇಷ್ಟ. 5 ನೀನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಸಮ್ಮತಿಸುವುದಿಲ್ಲ. 6 Lot—ದೇವರು ಕೊಟ್ಟದ್ದು, ಹಣೆ ಬರಹ, ಅದೃಷ್ಟ.

42 Be careful in your speech. 43 The horse is blind of one eye. 44 Is this house convenient to you? 45 Glue sticks to the fingers. 46 The Atlantic separates Europe from America. 47 Death does not distinguish between the rich and the poor. 48 She made no difference between her stepchildren and her own children. 49 Who rescued the child from danger? 50 The Taj Mahal is superior to every other building.

EXERCISE 46.

1 ಈ ನಾಣ್ಯಕ್ಕೂ ಆ ನಾಣ್ಯಕ್ಕೂ ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. 2 ನಿನ್ನ ಷರತ್ತುಗಳಿಗೆ[1] ನಾನು ಬಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. 3 ವಿವೇಕಿಯಾದವನು ಅನುಭವದಿಂದ ಫಲಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.[2] 4 ನನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಈ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. 5 ಈ ಗುಡಿಸಲು ಮನುಷ್ಯರ ವಾಸಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. 6 ನಾನು ಈ ಮೇಜಾವನ್ನು ಹರಾಜಿನಲ್ಲಿ ಕೊಂಡುಕೊಂಡೆನು. 7 ಸದ್ಯಕ್ಕೆ[3] ಯೋಜನೆಗೆ[4] ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. 8 ಈ ತೊಂದರೆಗೆಲ್ಲಾ ಅವನು ಕಾರಣನು. 9 ಅವನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಗುಲಾಮನಾಗಿದ್ದಾನೆ. 10 ನಾವು ಮರಣಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದೇವೆ. 11 ನನಗೆ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿಗೆ ಚಿಲ್ಲರೆ ಬೇಕು. 12 ಈ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ನಿನಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ.[5] 13 ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ

---

1 ಷರತ್ತು—Condition. 2 ಫಲಹೊಂದು—Profit. 3 ಸದ್ಯಕ್ಕೆ—Just now. 4 ಯೋಚನೆ—Anxiety. 5 ಹಕ್ಕು—Right.

ನಿಮ್ಮ ತೀರ್ಮಾನವೇನು? 14 ನಿನ್ನೊಡನೆ ನನಗೆ ಜಗಳವಿಲ್ಲ.[1] 15 ನಾವು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಜಗಳವಾಡಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ.[2] 16 ನಿನ್ನ ನಡತೆಯು ನನಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿಲ್ಲ.[3] 17 ಹಡಗು ಬಂಡೆಗೆ ಬಡಿಯಿತು. 18 ನಾವು ಮುಂದಿನ[4] ರೈಲಿಗೆ ಕಾಯಬೇಕು. 19 ರಾಮನು ಕಂಬಳಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. 20 ಕೃಷ್ಣನು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿದನು. 21 ಈ ದುಷ್ಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ನೀನು ಸಂಕಟ ಪಡುತ್ತೀಯೆ.[5] 22 ಅವಮಾನಕ್ಕಿಂತ ಮರಣವೇ ಲೇಸು[6]. 23 ಕೆಲವರಿಗೆ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿಯಿಲ್ಲ. 24 ಜನರು ಕಾಳಿದಾಸನನ್ನು ಶೇಕ್‌ಸ್ಪಿಯರಿಗೆ ಹೋಲಿಸುತ್ತಾರೆ. 25 ಈ ಮನೆಯು ಬಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. 26 ನೀನು ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯಸನಪಡಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ. 27 ರಾಮನಿಗೆ ತನ್ನ ಗಿಳಿಯಮೇಲೆ ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿಯಿದೆ. 28 ನಿನ್ನ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ನಾನು ಹೊಣೆಗಾರನಲ್ಲ.[7] 29 ನಾವು ದೇವರ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ[8] ತಗ್ಗಿ ನಡೆಯಬೇಕು.[9] 30 ಸೇವಕನು ಯಜಮಾನನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ನಡೆಸಿದನು.[10] 31 ಈ ವಿಷಯವು ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿದೆ.[11] 32 ಕುದುರೆಯು ಕಲ್ಲನ್ನು ಎಡವಿತು. 33 ನಾನು ಲೋವರ್ ಸೆಕಂಡರೀ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಓದುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. 34 ನಿನ್ನ ತುಂಟತನಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಿದೆ. 35 ಇಂಡಿಯಾ ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಆಳಿಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. 36 ನಾವು ಮಳೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆವು.[12] 37 ಈ ಕೆಲಸವು ನನಗೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. 38

---

1 I have no quarrel with you. 2 ಜಗಳವಾಡಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ—Need not quarrel 3 ಸಮರ್ಪಕ—Satisfactory. 4 ಮುಂದಿನ—Next. 5 ಸಂಕಟಪಡು—Suffer. 6 ಲೇಸು—Preferable to. 7 ಹೊಣೆಗಾರ—Responsible. 8 ಚಿತ್ತ—Will. 9 ತಗ್ಗಿ ನಡೆ—Submit. 10 ನಡೆಸು—Act. 11 ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿದೆ—Is under discussion. 12 We were caught in the rain.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಗುರುವನ್ನು ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಕಾಣಬೇಕು. 39 ಹುಲಿಯು ಸ್ವಭಾವವಾಗಿ[1] ಕ್ರೂರಜಂತು. 40 ಹಿಂದೂ ಜನರು ನಾಲ್ಕು ಜಾತಿಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. 41 ನಾನು ನನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದೆನು. 42 ರಾಮನ ಅವಿವೇಕಕ್ಕೆ ನಾವು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಟ್ಟೆವು. 43 ಹಿಮಾಲಯಾ ಪರ್ವತವು ಮಂಜಿನಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದೆ. 44 ಆನೆಯ ಭಾರದಿಂದ ದೋಣಿಯು ಮುಳುಗಿತು. 45 ಮಗುವು ಮೊಣಕಾಲೂರಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. 46 ನಿನ್ನ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು (ನಿನ್ನ) ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೋ. 47 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸ್ನೇಹದಿಂದಿರಬೇಕು. 48 ಮದ್ಯಪಾನವು ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ. 49 ನಿನ್ನ ಜಯಕ್ಕೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತೇವೆ. 50 ನನ್ನನ್ನು ಯಾತಕ್ಕೆ ದುರದುರನೆ ನೋಡುತ್ತೀಯೆ[2] ?

The Direct Speech.

We must remember two things in using the direct form : (1) the *inverted commas* at the beginning and end of the words quoted ; (2) *the comma* before we give the words of the speaker : He said, "*I am tired of hearing this story.*"

EXERCISE 47.

1 The boy said to the teacher, "I have forgotten my book." 2 I said to the carpenter, "How long will it take you to make a book-sehlf ?" 3 The lady said to the station master, "When is the next

---

1 ಸ್ವಭಾವವಾಗಿ—By nature. 2 ದುರದುರನೆ ನೋಡು—Stare at.

train for Bangalore ?" 4 The judge said to the prisoner, " Why did you commit this crime !" 5 I said to the thief, " What are you doing here in my house ?" 6 The criminal said to the officer, with tears[1], "Please pardon my fault this time." 7 The fox said to the other foxes, "Cut off your tails." 8 The fox said to the crow, " Please sing me one of your charming songs." 9 In his terror he cried to the man on the shore, " Save me ! I am drowning !" 10 The general shouted to the soldiers, "March !" 11 The guide said to me, "Do not go into the cave without a candle." 12 The first blind man, catching hold of its trunk, exclaimed : " It is like a snake !" 13 The spider said to the fly, " Will you walk into my parlour ?" 14 The beggar took the money from her saying, " May God bless you !" 15 He exclaimed, "Alas, how foolish I have been!" 16 I shall tell him plainly, "You cannot come here again." 17 We were informed, " The carriage is ready." 18 He repeated day after day, " This climate does not suit my health " 19 His wife said to him, "You must take me to the theatre," 20 The beggar said to the lady, "Pity the sorrows of a poor old man !"

---

1 With tears—ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಾ.

EXERCISE 48.

1 ಮುದಿಕಪ್ಪೆಯು ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಉಬ್ಬಿಸಿಕೊಂಡು[1], "ಆ ಪ್ರಾಣಿ ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾಗಿತ್ತೆ?" ಎಂದು ಕೇಳಿತು. 2 ತೋಳವು—"ಓ ಕುರಿಯೇ ನಾನು ಕುಡಿಯುತಕ್ಕ ನೀರನ್ನು ನೀನು ಕಾಲಿನಿಂದ ಏತಕ್ಕೆ ಕೆಸರುಮಾಡುತ್ತಿಯೇ?" ಎಂದು ಬೆದರಿಸಿತು. 3 ಮರಗಳು ಕಟ್ಟಿಗೆ ಕಡಿಯುವವನನ್ನು—"ಏನು ಸ್ವಾಮಿ, ನಿಮಗೇನು ಬೇಕು?" ಎಂದು ಕೇಳಿದವು. 4 ಮಿಡಿತೆಯು ಇರುವೆಗಳ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ವಿನಯದಿಂದ[2]—"ಅಕ್ಕಂದಿರಾ! ಚಳಿ ಹಿಡಿದು ಹಸಿದು ಹಸಿದು ಸಾಯುತ್ತೇನೆ.[3] ನನಗೊಂದು ಕಾಳು ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಕೊಡಿರಿ," ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡಿತು. 5 ಬಂಡಿಯವನು—"ಸ್ವಾಮಿ, ದೇವರೇ, ನನಗೆ ಬಂದಿರುವ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಬಿಡಿಸಪ್ಪ!" ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. 6 ಹುಡುಗನು—"ತೋಳಬಂತೋ! ತೋಳಬಂತು!" ಎಂದು ಬೊಬ್ಬೆ ಹಾಕಿದನು".[4] 7 ಸಿಂಹವು ಗವಿಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು—"ಒಳಗಿರುವ ಕಾಡುಮೇಕೆಗಳನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೊರಡಿಸು,"[5] ಎಂದು ಕತ್ತೆಗೆ ಹೇಳಿತು. 8 ಕಳ್ಳರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು—"ಹಂದಿಯನ್ನೇಕೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೀಯೆ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. 9 ರಾಮನು—"ತಂದೆಯ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ನಡೆಸಬೇಕು," ಎಂದು ಭರತನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. 10 ಭರತನು—"ಅಣ್ಣಾ! ನೀನು ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದೊಳಗೆ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವೆನು," ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ

---

1 ಉಬ್ಬಿಸು—Swell, puff up. 2 ವಿನಯದಿಂದ—Humbly. 3 ಚಳಿಹಿಡಿದು ಹಸಿದು ಹಸಿದು ಸಾಯುತ್ತೇನೆ—I am dying of cold and hunger. 4 ಬೊಬ್ಬೆಹಾಕು—Shout. 5 ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೊರಡಿಸು—Drive out.

ದನು. 11 ನಕ್ಷತ್ರಿಕನು—"ಉಳಿದ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡು," ಎಂದು ಪರಿಕ್ಷಿಂದ್ರನನ್ನು ಪೀಡಿಸಿದನು. 12 "ಮಕ್ಕಳಿರಾ, ಬಗ್ಗಟ್ಟಿನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ," ಎಂದು ಮುದುಕನು ಕೂಗಿದನು. 13 "ನಮ್ಮ ವ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ನಾವೇ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಚನ್ನಾಗಿತ್ತು," ಎಂದು ಬೆಕ್ಕುಗಳು ಪೇಚಾಡಿದುವು.1 14 "ಈ ನೀಚ ಬದುಕಿಗಿಂತಲೂ ಮರಣವೇ ಲೇಸು," ಎಂದು ಸೇವಕನು ಎಂದುಕೊಂಡನು. 15 ಖೈದಿಯು ದೈನ್ಯದಿಂದ—"ಈಸಲ ನನ್ನನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ," ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. 16 "ದಯವಿಟ್ಟು ನಿನ್ನ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕೊಡು," ಎಂದು ರಾಮನು ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನನ್ನು ಕೊಳಿಕೊಂಡನು. 17 ಧೊರೆಯು ಖೈದಿಗಳನ್ನು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನಾಗಿ2 ಕರೆದು, "ನಿನಗೇತಕ್ಕೆ ಜೈಲಾಯಿತು?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. 18 "ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮಾರಿ ನಿಮ್ಮ ಹಣವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವೆನು," ಎಂದು ಹರಿಶ್ಚಿಂದ್ರನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು. 19 "ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಪರಮಾತ್ಮನು ಒಬ್ಬನೇ" ಎಂದು ನಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಹೇಳುತ್ತದೆ. 20 "ಮನುಷ್ಯರು ಚಲಿಸುವ ವೃಕ್ಷಗಳು; ವೃಕ್ಷಗಳು ಚಲನೆಯಿಲ್ಲದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು," ಎಂದು ಜಗದೀಶ ಚಂದ್ರಬೋಸನು ನಿದರ್ಶಿಸಿದ್ದಾನೆ.3

---

1 ಪೇಚಾಡು—Regret. 3 ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನಾಗಿ—One by one. ನಿದರ್ಶಿಸು—Prove, demonstrate.

Miscellaneous Sentences.

EXERCISE 49.

1 Come what may, we must do our duty. 2 Where the carcase is, there will the eagles be gathered together.3 Death spares[1] the rich as little as he spares the poor. 4 He that is not with me is against me. 5 Things are not what they seem. 6 Evey tree is known by its fruit. 7 Time and tide[2] wait for no man. 8 It is a noble thing to return good for evil. 9 A man without pity is only half human[3]. 10 Children are what the mothers are. 11 What we seek we shall find. 12 It is not enough to do the rignt thing ; but we must do it in the right way, and at the right time. 13 Nothing is so dangerous as pride. 14 Love of money is the root of all evil. 15 A chariot[4] will not go on a single wheel. 16 What he says is not really what be thinks. 17 Whatever you do, do with all your might 18 We do not always get what we want. 19 It is better to suffer than to do wrong. 20 Inddustry keeps the mind clear and the body healthful. 21 Our best friends are those who tell our faults, and teach us how to correct them. 22 As is the child, so is the man. 23 Blessed are the pure

---

1 Spare—ತಲೆಗಾಯಿ, ಉಳಿಸು, ಮನ್ನಿಸು. 2 Tide—ಸಮುದ್ರದ ಉಬ್ಬರ.
3 Human—ಮಾನವ. 4 Chariot—ರಥ.

in heart. 24 Every day in your life is a leaf in your hsitory. 25 One hour to-day is worth two to-morrow. 26 To try is the way to succeed. 27 Tall oaks from little acorns grow[1]. 28 Heaven helps those who help themselves. 29 From law[2] arises security[3]; from security, inquiry[4]; from inquiry, knowledge[5]. 30 Straws swim at the surface; but pearls lie at the bottom. 31 The young and the old, the rich and the poor, the learned and the ignorant, must all go down to the grave. 32 Charity, like the sun, brightens all its objects. 33 A man who easily gets angry has often to be sorry. 34 Youth and experience do not exist together. 35 What is true one day may be false the next. 36 One man's meat[6] is another man's poison 37 Any stick will do to beat a dog. 38 It is better to be silent than to speak in anger. 39 To confess a fault is better than to conceal it. 40 I would rather be a good scholar than a wealthy prince. 41 A live ass is worth more than a dead lion. 42 It is better to laugh than to weep in time of trouble. 43 A straw shows where the wind blows. 44 The power of speech separates man from the brute creation[7]. 45 Aay man may take a horse to

---

1 ದೊಡ್ಡ ವೃಕ್ಷವು ಸಣ್ಣ ಬೀಜದಿಂದ ಆಗುತದೆ. 2 Law—ಧರ್ಮ. Security—ಶಾಂತಿ. 4 Inquiry—ವಿಚಾರ. 5 Knowledge—ಜ್ಞಾನ. 6 Meat—ಆಹಾರ. 7 Brute creation—ಪಶುಜಾತಿ, ಮೃಗಜಾತಿ.

water, but no man can make him drink. 46 It is better to have health without riches than to have riches without health. 47 Good wishes do not mend bad actions[1]. 48 Sorrow is inseparable from sin. 49 Riches do not last for ever. 50 Some men eat that they may live; others live that they may eat.

EXERCISE 50.

1 ನಾವು ಮಾಡುವುದನ್ನು ನಾವೇ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು[2]. 2 ಎಲ್ಲಿ ಜನರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವರೋ ಅಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದು. 3 ಸೋಮಾರಿತನವು ಭಿಕ್ಷುಕವೃತ್ತಿಯು ತೌರುಮನೆಯಾಗಿರುವುದು.[3] 4 ಸತ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸುಖಬೇರೆಯಿಲ್ಲ[4]. 5 ಜನನೀ ಮತ್ತು ಜನ್ಮಭೂಮಿಯು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾದವಸ್ತು. 6 ಜಾಣನಾದವನು ಇತರರನ್ನು ತಿದ್ದುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುವನು. 7 ತನ್ನಿಂದಾದ ತಪ್ಪನ್ನು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ನಿಜವಾದ ಗೌರವ[5]. 8 ನೀನು ಪ್ರೀತಿಸಿದರೆ ಜಗತ್ತು ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವುದು. 9 ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆಯೇ ಸಿರಿಯು, ಬಂಧುವು[6] 10 ನಮ್ಮ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಗಳು ಅನುಸರಿಸದೆ[7] ಇದ್ದರೆ ಫಲವಿಲ್ಲ. 11 ಧೈರ್ಯವೂ, ಮನೋದಾರ್ಢ್ಯವೂ[8] ಇಲ್ಲದ ಯುವಕನೇ ಮುದುಕನು.

---

1 ಸನ್ನಡೆನೋರಥಗಳು ದುಷ್ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಲಾರವು. 2 We must not boast of what we do. 3 ತೌರುಮನೆ—Birth-place. 4 There is no other happiness than honesty. 5 ಗೌರವ—Honour. 6 ಬಂಧು—Kindred. 7 ಅನುಸರಿಸು—Correspond. 8 ಮನೋದಾರ್ಢ್ಯ—Determination.

12 ನಮ್ಮ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಅನ್ಯರ ತಪ್ಪು
ಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಲಿಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ. 13 ಗುಣಹೀನನ ಸಿರಿ
ಗಿಂತ ಗುಣವಂತನ ಬಡತನವೇ ಲೇಸು. 14 ನಿಜವಾದ ವೀರ
ನೆಂದರೆ ಗುಂಡುಗಳ ಎದುರಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ[1] ನಿಲ್ಲುವವನು. ✕
15 ನಮ್ಮ ದೇಹಾರೋಗ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಯು ನಾವು ಸೇವಿಸುವ ಆಹಾ
ರಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. 16 ಪರೋಪಕಾರವೇ ಪುಣ್ಯ, ✓
ಪರಪೀಡೆಯೇ ಪಾಪ. 17 ನಿಶ್ಚಯವಲ್ಲದ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು
ಪ್ರಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಡ.[2] 18 ಪರರಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುವಾಗ
ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರದ ಆಸೆ ಇರಬಾರದು. 19 ಸಾವಿರಸಾರಿ
ಗೋವಿಂದ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬಂದು ಹಿಡಿ ಭಿಕ್ಷಹಾಕು
ವುದು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರ.[3] 20 ದುಷ್ಟನ ಮನಸ್ಸು ಮುದುಡಿಕೊಂಡಿ
ರುವ ನಾಯಿಯ ಬಾಲದಂತೆ; ಅದನ್ನು ನೆಟ್ಟಗೆ ಮಾಡಲೆತ್ನಿ
ಸುವುದು ವ್ಯರ್ಥವು. 21 ದುರ್ಜನರ ಸಹವಾಸ ಮಾಡಿದರೆ
ಉತ್ತಮನಾದರೂ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುವನು. 22 ವಿಷವು ಚೇಳಿಗೆ
ಬಾಲದಲ್ಲಿ, ನೊಣಕ್ಕೆ ತಲೆಯಲ್ಲಿ, ಹಾವಿಗೆ ಹಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ;
ಆದರೆ ದುರ್ಜನರಿಗೆ ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲೂ ಇದೆ. 23 ಹೊಸ ವಿಷಯ
ಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಲಿತ ವಿಷಯುಗಳನ್ನು ಮರೆಯ
ದಿರುವುದು ಉತ್ತಮ. 24 ಹಣದಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಸ್ನೇಹಕ್ಕಿಂತಲೂ
ಗುಣದಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಸ್ನೇಹವು ಶಾಶ್ವತವು. 25 ಬೆಳ್ಳಗಿರುವುದೆಲ್ಲ
ಬೆಳ್ಳಿಯಲ್ಲ; ತೆಳ್ಳಗಿರುವುದೆಲ್ಲ ತೈಲವಲ್ಲ. 26 ಮೃದು ಹೃದಯವಿಲ್ಲದ
ಮಾನವನುದಾನವನೇ.[4] 27 ಮುತ್ತಿಗಿಂತಲೂ ಹೊತ್ತು ಉತ್ತಮ.[5]
28 ಸುಳ್ಳುಗಾರರು ನಿಜವನ್ನು ಹೇಳಿದರೂ ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ. 29 ಇತ

---

1 ಸ್ಥಿರವಾಗಿ—Unmoved. 2 ಪ್ರಸಿದ್ಧಪಡಿಸು—Publish. 3 ಶ್ರೇಯ
ಸ್ಕರ—Meritorious. 4 ದಾನವ—Savage. 5 ಉತ್ತಮ—Precious.

ರರಿಗೆ ಕಷ್ಟಬಂದಾಗ ನಾವು ಸಹಾಯ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ, ನಮಗೆ ಎಂ
ದಿಗೂ ಯಾರೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲಾರರು. 30 ಬೇರೆಯವರಿಗೆ
ಕೇಡು ಬಗೆಯುವವರು ತಾವೇ ಕೆಡುವರು. 31 ತಾನು ಒಬ್ಬ
ನನ್ನು ಮೋಸಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನೆನಸಿದರೆ, ತನ್ನನ್ನು ಮತ್ತೊ
ಬ್ಬನು ಮೋಸಮಾಡದೆ ಬಿಡನು. 32 ದೇಹ ಸೌಖ್ಯಕ್ಕೆ ಆರೋ
ಗ್ಯವೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ. 33 ಆತುರಪಟ್ಟು ಅನೇಕ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು
ಅರ್ಧರ್ಧವಾಗಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ, ಯಾವುದಾದರೊಂದನ್ನು
ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. 34 ಬಂದು
ಸುಳ್ಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಬೇಕಾದರೆ, ಹತ್ತು — ನೂರು ಸುಳ್ಳುಗಳನ್ನು
ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. 35 ಒಳ್ಳೆ ನಡತೆಯಿಲ್ಲದ ವಿದ್ಯೆಯಿಷ್ಟು
ಬಂದರೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. 36 ಭಾರತೀಯರ ಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಪರ
ಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿಯೇ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ. 37 ದುರ್ಮಾರ್ಗಿಯ ದುಷ್ಟತ್ವವೇ
ಅವನನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತದೆ. 38 ನಿನ್ನ ಕೃತ್ಯಗಳೇ ನಿನಗೆ ಮಾನಾ
ಪಮಾನಗಳನ್ನು[1] ತರುವುವು. 39 ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಕೆಲಸ
ಮಾಡುವವನಿಗೆ ರಾತ್ರಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿದ್ರೆಬರುವುದು. 40 ಆರೋಗ್ಯ
ವೇ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಮೂಲಾಧಾರವು. 41 ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದೇ
ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಪರಮಧರ್ಮವು.[2] 42 ವಿವೇಕವಿಲ್ಲದ
ವನ ಪಾಂಡಿತ್ಯವು ಕುರುಡನ ಮುಂದಿರುವ ಕನ್ನಡಿಯ ಹಾಗೆ.
43 ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದವನೇ ನಾಕ (ಸ್ವರ್ಗ) ವನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವನು.
44 ಅಲ್ಪ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅಸಡ್ಡೆಮಾಡುವವರನ್ನು[3] ಬಿಟ್ಟು ದೊಡ್ಡ
ವಸ್ತುಗಳೂ ದೂರವಾಗುವುವು. 45 " ಅದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು ;

---

1 ಮಾನ, ಅಪಮಾನ—Honour, dishonour. 2 To serve is the highest duty of every man. 3 ಅಸಡ್ಡೆಮಾಡು—Treat with contempt.

ಆದುದರಿಂದ ಅದು ಸತ್ಯವೆಲ್ಲ," ಎಂದು ಎಂದೂ ಹೇಳಬೇಡ. 46 ದುರ್ಗುಣಗಳು ಮೊದಮೊದಲು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಅಲೆಗಳಂತಿದ್ದರೂ, ಸಹವಾಸದಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಕಡಲುಗಳಂತಾಗುವುವು. 47 ವಿದ್ಯೆಯೇ ಕಳ್ಳನಪಹರಿಸದ ಧನ. 48 ಇತರರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಯಾವಾಗಲೂ ಸುಲಭ. 49 ಐಶ್ವರ್ಯವಂತರೇ ಸುಖಿಗಳಲ್ಲ. 50 ಸಂತೋಷವೇ[1] ಸ್ವರ್ಗ, ದುಃಖವೇ ನರಕ.

Miscellaneous Passages.

It should be clearly borne in mind that the translation of a given passage is not a problem in riddles. What is required is quite plain : the ideas should be expressed correctly in a different language. A word for word translation may not always be possible, nor is it quite necessary. The chief thing to remember is that the idiom should not be spoiled in any case. Correct grammar and correct idiom are the conditions that should never be lost sight of. If these are secured, the translation may be done in any manner that is convenient for expressing the meaning accurately. A slavish following of the form of the given sentences is not required at all.

Two passages, one English and one Kannada, are translated below to illustrate the underlying principle.

---

1 ಸಂತೋಷ—Cheerfulness.

A Wise Dog.

One day a dog was run over by a carriage. A doctor took it home, dressed its wounds and bandaged them. The next day it came again of its own accord. The doctor put more ointment on its sores. Day after day it visited him. When it was quite well again, it used to visit the doctor. After receiving a kind word and a pat on the back, it would run off again. One day it brought another dog which had been badly bitten. When the door was opened, it led the other dog by the ear into the doctor's surgery!

ವಿವೇಕಿಯಾದ ನಾಯಿ.

ಬಂದು ದಿನ ಬಂದು ನಾಯಿಯ ಮೇಲೆ ಗಾಡಿಯು ಹರಿದು ಹೋಯಿತು. ಬಬ್ಬ ವೈದ್ಯನು ಅದನ್ನು ಮನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಅದರ ಗಾಯಗಳಿಗೆ ಮದ್ದು ಹಾಕಿ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದನು. ಮಾರನೇ ದಿನ ಅದು ತಾನಾಗಿಯೇ ವೈದ್ಯನ ಬಳಿಗೆ ಬಂತು. ಅವನು ಅದರ ಗಾಯಗಳಿಗೆ ಪುನಃ ಮುಲಾಮನ್ನು ಹಚ್ಚಿದನು. ಪ್ರತಿದಿವಸವೂ ನಾಯಿಯು ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗುಣವಾದ ಮೇಲೆ ಅದು ಆಗಾಗ್ಗೆ ವೈದ್ಯನ ಭೇಟಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ಬಳ್ಳಿಯ ಮಾತನ್ನಾಡಿ, ಬೆನ್ನನ್ನು ತಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಅದು ಓಡಿಹೋಗುವ ಪದ್ಧತಿಯಾಯಿತು. ಬಂದು

ದಿನ ಅದು ಬಹಳವಾಗಿ ಕಡಿಸಿಕೊಂಡು ಗಾಯಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮತ್ತೊಂದು ನಾಯಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿತು. ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಾಗ ಅದು ಆ ನಾಯಿಯನ್ನು ವೈದ್ಯನ ಔಷಧಶಾಲೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಕಿವಿಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಯಿತು.

ಗಂಧದ ಮರ.

ಮೈಸೂರಿನ ಶ್ರೀಗಂಧವು ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾದುದು. ಮಹಾಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಈ ಗಂಧದ ಮರವು ಜರ್ಮನಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತಲು, ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದವರು ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಬಂದು ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಈಗ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು, ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು, ಎರಡು ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು ಹಗಲಿರುಳೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ವರ್ಷಕ್ಕೆ 135 ಸಾವಿರ ಮಣ ಗಂಧದ ಮರವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಸುಮಾರು 8000 ಮಣ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಎಣ್ಣೆಯು ಫ್ರಾನ್ಸು ಮತ್ತು ಅಮೇರಿಕಾ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಿಕರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 25 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿನ ಆದಾಯ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 500 ಜನರು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಮೈಸೂರಿನವರೇ.

Sandal-wood.

The sandal-wood of Mysore is a noted thing. Before the Great War this sandal-wood used to be sent to Germany. As soon as the War began the

Mysore Government established their own factory. Now two factories, one at Bangalore and the other at Mysore, are working day and night. They use 1,35,000 maunds of sandal-wood a year, and extract 8,000 maunds of oil. This oil is sold in large quantities in France and America. Every year there is an income of nearly twenty-five lakhs of rupees. About 500 hands are employed in these factories. The officers in them are all Mysoreans.

The Cow.

The cow is a gentle creature. Her eyes are large and brown. Feel her nose with your hand. How soft it is! She has two horns, but no one need be afraid of her. She will not hurt any one.

The cow gives us milk. Each day a man milks her. Ghee is made of milk.

The cow's feet are called hoofs. Her skin is called her hide. When a number of cows are together we call them a herd of cows.

The cow swings her tail from side to side. Why does she do this? She swings it to frighten away the flies.

The cow eats grass. When she has swallowed some grass she lies down. Then she brings the

grass again into her mouth. She lies in the shade of a tree and chews this grass with her teeth. This is called chewing the cud.

ಕುರಿ.

ಕುರಿ ಬಹು ಸಾಧುವಾದ ಜಂತು. ಇದರ ತಲೆ ಯೂವಾಗಲೂ ಬಗ್ಗಿರುವುದು. ಹಸುವಿಗಿರುವಂತೆಯೇ ಇದಕ್ಕೂ ಕಾಲಿನ ಗೊರಸು ಸೀಳಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕುರಿಗಳು ಒಂಟಿಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ; ಹಿಂಡುಹಿಂಡಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಹಿಂಡಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವಾಗ ಬಂದರ ಕಾಲು ಸಂದಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ತಲೆಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಿಲ್ಲುವುದು. ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಕುರಿಯೆಂದೂ ಗಂಡಿಗೆ ಟಗರೆಂದೂ ಹೆಸರು. ಟಗರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕೊಂಬಿರುವುದು. ಕುರಿಗಳು ಹುಲ್ಲು ತಿಂದು ಜೀವಿಸುತ್ತವೆ. ಹಸುವಿನಂತೆಯೇ ಮೆಲುಕು ಹಾಕುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಕೂಡುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡಿಯೆಂದು ಹೆಸರು. ತೋಳ, ಕಿರುಬ ಹುಲಿ ಮೊದಲಾದುವು ಕುರಿಯ ಹಗೆಗಳು.

ಕುರಿಯಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಬಹಳ ಪ್ರಯೋಜನವುಂಟು. ಇದರ ಹಿಕ್ಕೆಯು ಬಳ್ಳಿಯ ಗೊಬ್ಬರವಾಗುವುದು. ಇದರ ತುಪ್ಪಟವನ್ನು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಎರಡುಸಾರಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಕಂಬಳಿ, ಶಾಲು ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಇದರ ಹಾಲಿನಿಂದ ಮೊಸರನ್ನು ಮಾಡಿ ಬೆಣ್ಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದುಂಟು.

ಕುರಿಯನ್ನು ಕೊಂದು ಅದರ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಚರ್ಮವು ಅನೇಕ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಬರುವುದು.

The Boys and the Frogs.

One day some boys were playing by the side of a pond. They threw some stones in the water for fun.

In this pond there lived some frogs. The stones hit the frogs and hurt them.

At last a wise old frog put his head up out of the water, and said to the boys : "Please don't pelt us so !"

"We are only throwing stones for fun," said one of the boys.

"I know it," replied the frog ; "but what is fun to you is death to us."

ವಿದ್ವಾಂಸ ಮತ್ತು ಆತನ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು.

ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ವಾಂಸನಿದ್ದನು. ಆತನಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು. ಅವನು ದೊಡ್ಡ ಮಗನಿಗೆ ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟನು ; ಚಿಕ್ಕವನಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಸಿದನು. ದೊಡ್ಡವನು ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ವೆಚ್ಚಮಾಡಿ, ದರಿದ್ರನಾದನು. ಚಿಕ್ಕವನು ತನ್ನ ಪಾಂಡಿತ್ಯದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಸುಖವಾಗಿ ಬಾಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದಕಾರಣ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿತವನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸುಖಪಡುವನು.

Water.

We need water even more than fire. We need it for drinking, for cooking, for bathing and for washing our clothes. Without it rice cannot be boiled, bread cannot be made, nor can we keep ourselves clean. The farmers also need it for making their crops grow.

Water falls on the earth as rain. In many parts of India most rain falls in the months from June to September. In the south-east of India most rain falls from October to January.

Much of the water which falls as rain runs into streams and rivers. Some of it is collected in tanks. Some of it runs through the ground into wells.

People bathe and wash their clothes in rivers, streams and tanks. Farmers take water from rivers, streams and tanks to make their crops grow. They also draw it from wells for this purpose.

Sometimes in India the rains fail; rivers, tanks and wells dry up; the farmers cannot get water, their crops do not grow and there is famine.

ಉಡುವು.

ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಇದ್ದೇ ಇರಬೇಕು. ಮೃಗಗಳ ಮೈಯಮೇಲೆ ಒತ್ತಾಗಿ ಕೂದಲಿರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಬೇಕಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನು ಮೃಗಗಳಂತೆ ಬರಿಯ ಮೈಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಚಳಿಯಾಗುವುದು ; ರೋಗಬರುವುದೂ ಉಂಟು.

ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪಟದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಬಳ್ಳಿಯವು. ಕಂಬಳಿಗಳು ತುಪ್ಪಟದಿಂದ ಆಗುತ್ತದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಮೈಗೆ ಬೆಚ್ಚಗಿರುತ್ತವೆ.

ಬಿಸಿಲಕಾಲದಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪಟದ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ; ಅರಳೆ, ನಾರು, ರೇಷ್ಮೆ ಇವುಗಳಿಂದ ಆದ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಸಾಕು.

ಬಟ್ಟೆಗಳು ಮೈಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದಲ್ಲದೆ ಅಲಂಕಾರವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಚೊಕ್ಕಟವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೈಯಿಂದ ದಾರವನ್ನು ನೂತು ಕೈಯಿಂದಲೇ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ನೇಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಯಂತ್ರದಿಂದಲೇ ದಾರವನ್ನೂ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೈಯಿಂದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ನೇಯುವ ವಾಡಿಕೆ ಇನ್ನೂ ಇದೆ.

The Wooden-legged Sepoy.

There was an old Sepoy. He lost his leg in the Afghan War. The kind-hearted doctor of his regiment made him a wooden leg. One day he was going from the office in Calcutta, where he

drew his pension. He was knocked down by a heavy motor-car. It went over his wooden leg and broke it. He could not get up, and said., "My leg is broken, carry me home." The owner of the motor-car said., "Lift the poor fellow into my car and I will drive him to the hospital at once. The surgeon will set his leg." But the sepoy replied, "It is not a *doctor* that I want, but a *carpenter*!"

ಕುರುಡು ಕುದುರೆ.

ಒಂದು ದಿನ ಒಬ್ಬ ಕಳ್ಳನು ಒಂದು ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕಳ್ಳನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕುದುರೆಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅದನ್ನು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಓಡಿಹೋದನು. ಕುದುರೆಯ ಕಾಲಿನ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಾಲೀಕನು ಹೊರಗೆ ಬಂದು ನೋಡಿ, ಕಳ್ಳನನ್ನು ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಓಡಿದನು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಒಬ್ಬ ಪೋಲೀಸ್ ಸವಾರನು ಕಳ್ಳನನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು. ಕಳ್ಳನೂ, ಮಾಲೀಕನೂ ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋದರು. ಕಳ್ಳನು, "ಪ್ರಭುವೇ, ಕುದುರೆಯು ನನ್ನದು. ಅದು ಚಿಕ್ಕವುರಿಯಾಗಿದ್ದಾಗಿನಿಂದಲೂ ನನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿದೆ," ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆದರೆ ಮಾಲೀಕನು ಥಟ್ಟನೆ ಕುದುರೆಯ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಬಂದು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ, "ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಕುದುರೆಗೆ ಯಾವಕಣ್ಣು ಕುರುಡಾಗಿದೆ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಕಳ್ಳನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ತಡವುಮಾಡದೆ, "ಎಡಗಣ್ಣು,"

ಎಂದನು. "ಹಾಗಿದ್ದಮೇಲೆ ಇದು ನಿನ್ನ ಕುದುರೆಯಾಗಿರಲಾರದು; ಯಾಕಂದರೆ, ಅದು ಕುರುಡೇ ಅಲ್ಲ, " ಎಂದು ಮೂಲೀಕನು ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟನು. ಕುದುರೆಯು ಲಾಯಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು, ಕಳ್ಳನು ಜೈಲಿಗೆ ಹೋದನು.

Metals.

Iron, copper, gold and silver are all metals. There are many others. Some of these are lead and zinc.

Metals differ much from one another. Some metals are harder than others, some are softer some shine more brightly and some are heavier

Iron is the hardest of the metals which have been mentioned, lead is the softest and gold is the heaviest. Silver, copper and gold shine more brightly than lead and zinc.

Metals also differ from one another in colour. Copper is red, gold in yellow, the other metals are white ; but iron and lead often appear almost black when they are not rubbed bright.

Iron is the most useful to us of all the metals, because it is the hardest. Tools are made of iron or steel. Steel is very hard iron. Axes, saws and chisels are all tools. Without them houses could

not be built, and chairs, tables and beds could not be made.

Without steel we could have no trains. The engines are made of it, and the rails, and even the wheels of the carriages. Iron and steel are also used in making carts and carriages.

Swords and guns, with which soldiers fight, are also made of steel and iron.

ಹೊಗೆಯ ಗಾಡಿ.

ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಯೂ ಕುದುರೆಯ ಗಾಡಿಯೂ ಸಾಧಾರಣವಾದ ರಸ್ತೆಯಮೇಲೆ ನಡೆಯುವುವು. ಹೊಗೆಯ ಗಾಡಿಯು ರಸ್ತೆಯಮೇಲೆ ಹಾಸಿರುವ ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಂಬಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಂಬಿಗೆ "ರೈಲ್" ಎಂದು ಹೆಸರು. ಈ ಕಂಬಿಯಮೇಲೆ ಗಾಡಿಯ ಚಕ್ರವು ಸರಾಗವಾಗಿ ಉರುಳುವುದು.

ಕೆಲವು ಗಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನನ್ನು ಹಾಕುವರು. ಕೆಲವು ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಜನರನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸುವರು. ಇಂತಹ ವಿಳಿಂಟು ಗಾಡಿಗಳನ್ನು ಕೊಕ್ಕೆಗಳಿಂದ ಬಂದಕ್ಕೊಂದನ್ನು ಸಾಲಾಗಿ ತಗುಲಿಸುವರು. ಈ ಗಾಡಿಯ ಸಾಲಿನ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ "ಎಂಜಿನ್" ಎಂಬ ಗಾಡಿಯನ್ನು ತಗುಲಿಸುವರು. ಈ ಗಾಡಿಯು ಕಬ್ಬಿಣದ್ದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕಡೆ ನೀರು ತುಂಬಿರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಬೆಂಕಿಯು ಉರಿಯುತ್ತದೆ. ನೀರು ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಕಾಯ್ದು ಹಬೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಹಬೆಯ ಪ್ರಾಣದಿಂದ ಗಾಡಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಎಂಜಿನ್ ಗಾಡಿಯು ಉಳಿದ ಗಾಡಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಸಾಧಾರಣವಾದ ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಯು ಘಂಟೆಗೆ ಮೂರು ಮೈಲಿ ಹೋಗುವುದು. ರೈಲ್ ಗಾಡಿಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಘಂಟೆಗೆ 20-30 ಮೈಲಿ ಹೋಗುವುದು. ಮೂರು ದಿವಸ ನಡೆಯಬೇಕಾದ ದಾರಿ ರೈಲ್ ಮೇಲೆ ಮೂರು ಘಂಟೆಗೆ ಸಾಗುವುದು. ರೈಲಿನ ಮೂಲಕ ಬೇಕಾದ ದಿನಸುಗಳನ್ನು ಬಂದು ದೇಶದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ದೇಶಕ್ಕೆ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ತರಬಹುದು.

ಈ ರೈಲ್ ಗಾಡಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಬರಗಾಲದಲ್ಲಿ ಇತರ ದೇಶಗಳಿಂದ ಅಕ್ಕಿ, ರಾಗಿ, ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಬದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು; ಬೇಕಾದ ಸೀಮೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಸುತ್ತಿನೋಡಬಹುದು.

The Prisoner and the Birds.

In one of the States of India a poor man was once put in gaol. He had done no wrong. After a long time the Rajah of the State visited the gaol. The man told the Rajah that he was an innocent man. The Rajah found out that this was true, and gave him a sum of money and set him free. He went straight to a shop where bulbuls and other wild birds were kept in cages for sale. He said to the shop-keeper, "I wish to buy all the caged wild birds that you have." The shop-keeper replied. "Why? Are you going to start a zoological garden?" But the man answered, "No. The birds have been unjustly imprisoned, and I am going to set them free." He did so. We can feel for others when we have suffered what they suffer.

ಪಕ್ಷಿಗಳ ರಾಜನು.

ಬಂದಾನೊಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬ ಅರಸನನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಭೆ ಸೇರಿದವು. ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನವಿಲು ಮುಂದೆ ಬಂದು, ಸ್ವರ್ಣವರ್ಣದ ತನ್ನ ಗರಿಗಳನ್ನು ಹರಡಿ ತೋರಿಸಿತು. ಸಕಲ ಪಕ್ಷಿಗಳೂ ಅದರ ಶೋಭಾರಾಶಿಯನ್ನು ಕಂಡು, ಅದನ್ನೇ ಅರಸನನ್ನಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸಿದವು. ಮೂರು ದಿವಸದಮೇಲೆ ನವಿಲಿಗೆ ಪಟ್ಟಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯವಾಯಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಸಭೆ ಅಗಲುವುದಕ್ಕಿರಲು ಬಂದು ಕಾಗೆಯು ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತು ಹೀಗೆ ಬೆಸಗೊಂಡಿತು: "ಮಹಾರಾಯಾ, ನಾನು ನಿನ್ನ ದಾಸನು; ನನಗೊಂದು ಶಂಕೆ ಬಂದಿದೆ; ಅಪ್ಪಣೆಯಾದರೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ." ನೀಲಕಂಠನು, "ಅಪ್ಪಾ, ನಿರ್ಭಯದಿಂದ ಮಾತನಾಡು," ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟಿತು. ಆಗ ಕಾಗೆಯು, "ಎಲೋರಾಜನೆ, ನಾವು ನಿನ್ನನ್ನು ಅರಸನನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದ್ದೇವೆ; ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಗಳು ನಿನ್ನ ಸ್ವಾಧೀನವಾಗಿವೆ; ಸರ್ವರನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸುವ ಭಾರವು ನಿನ್ನದು. ನಮ್ಮಂಥಾ ಬಡವರಿಗೆ ಹದ್ದು, ಗೂಗೆ ಇವುಗಳಿಂದ ವಿಪತ್ತು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ನೀನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಬಾಧೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ, ನಮ್ಮನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವೆ? ಈ ಸಂಶಯವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ, ನಮ್ಮ ಭಯನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು," ಎಂದು ದೈನ್ಯದಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಂಡಿತು. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ತಕ್ಷಣವೇ ಉಳಿದ ಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಹುಟ್ಟಿತು. "ವಾಯಸನ ಮಾತು ನಿಜ; ಮಯೂರನ ಸೌಂದರ್ಯವು ನಮ್ಮನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಣೆಮಾಡಲಾರದು; ಇವನು ರಾಜನಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಲ್ಲ," ಎಂದು ಪಕ್ಷಿಗಳು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದವು.

THE MYSORE LOWER SECONDARY EXAMINATION PAPERS.

1915.

1. In ancient times there lived a shepherd boy. He was called Hans. He used to drive his sheep to the foot of a hill. He tended them all day long in a meadow that was hard by. On a certain day there came to him a hunter riding. The following conversation took place between them :—

The Hunter :—How far is the nearest village to this place ?

Hans :—It is six miles.

The Hunter :—Leave your sheep here for a while and show me the way to the village.

Hans :—I cannot do so. Some of my sheep may stray and may be lost.

The Hunter :—I shall watch your sheep. Go to the village and bring me a guide.

Hans :—I cannot do so. The sheep do not know your voice. They may stray.

The Hunter:—I have lost my way, kindly go and bring me a guide.

Hans :—If I go, I disobey my master and break the trust reposed in me.

The Hunter :—You are right. Will you at least show me the path and I shall try to find my way to the village ?

Just then a number of men arrived and Hans saw that the hunter was the King. He begged pardon of the King. The King replied that there was nothing to pardon and rewarded him

———

2 ಬಹುಕಾಲಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಅಯೋಧ್ಯಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ದಶರಥನೆಂಬ ಧೊರೆಯು ಇದ್ದನು. ಒಂದು ದಿನ ಆತನು ಜನಕನ ಅರಮನೆಗೆ ಹೋದನು. ಜನಕನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಬಿಲ್ಲು ಇತ್ತು. ಅದನ್ನು ಬೊಗ್ಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರಕ್ಕೆಲೂ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಮನು ಅದನ್ನು ಬೊಗ್ಗಿಸಿ ಮುರಿದು ಹಾಕಿದನು. ಜನಕನು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿದನು. ತಂದೆಯು ಮಾತನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ರಾಮನು ದಂಡಕಾರಣ್ಯವನ್ನ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಅವನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯೂ ಅವನ ಸಹೋದರನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೂ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು. ರಾವಣನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಶ್ರೀರಾಮನು ಹನುಮಂತನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸೀತೆಯು ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಸೈನ್ಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಲಂಕೆಗೆ ಸೇತುವೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಲಂಕೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ರಾವಣನನ್ನೂ, ಅವನ ಬಂಧುಮಿತ್ರರನ್ನೂ ಕೊಂದು, ಆ ದೇಶವನ್ನು ಧರ್ಮಿಷ್ಟನಾದ ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ತರುವಾಯ ಸೀತಾಸಮೇತನಾಗಿ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಬಂದನು.

———

1916.

1. There was a poor lady in Rome. She had two sons. Though poor, she thought that she was rich. There was a rich lady. She went to this poor lady, loaded with jewels. She showed all her jewels and expected that she would admire them. The poor lady did not admire them. The rich lady asked her whether she had better jewels. She said that she had. The rich lady wanted to see them. In the meantime two briliant boys, her sons, returned from school. They said that they repeated their lessons so well that their master said that they would become the greatest men. Showing them to the rich lady, the poor lady said, "These are my jewels." The lady was ashamed of her jewels and went away.

———

2. ಒಬ್ಬ ಬೇಟೆಗಾರನಿದ್ದನು. ಅವನು ಶಿಕಾರಿಗೋಸ್ಕರ ಬಂದು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಬಂದು ಗಿಡದ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಪೂರಿವಾಳವಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಬಾಣದಿಂದ ಹೊಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಾಣವನ್ನಿಟ್ಟನು. ಅದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಬಂದು ಗಿಡಗವು ಬಂದಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದು ನಾಗರ ಹಾವು ಅವನನ್ನು ಕಚ್ಚಿತು. ಆಗ ಅವನ ಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಬಾಣವು ಹಾರಿತು. ಅದು ಆ ಗಿಡಗನಿಗೆ ತಗಲಿತು. ಅದು ಸತ್ತು ಬಿದ್ದಿತು. ಬೇಟೆಗಾರನು ಸತ್ತನು. ದೈವಸಹಾಯವಿದ್ದರೆ ವಿಪತ್ತುಗಳು ಎಷ್ಟು ಬಂದಾಗ್ಯೂ ಪರಿಹಾರವಾಗುವುವು.

1917.

1. Where there is no rain nothing grows, and there is a desert; so there is a very large desert in the north of Africa, the Sahara. It is not quite true, however, to say that nothing grows on the Sahara. Parts of the Sahara are low; some of the water from the higher land on each side soaks into the ground, and goes slowly down towards the lowest place. Wherever there are very low places in the Sahara, they may, therefore, be wet; and in a piece of low wet land of this kind date palms may grow. Dates grow best in this way, for there is no rain to spoil the fruit, but there is plenty of water at the roots of the tree.

---

2. ಬಂದು ದಿನ ಬಟ್ಟಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಇಬ್ಬರು ಲೋಭಿಗಳು ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಒಬ್ಬನು ಬಹು ಸಣ್ಣ ಕುಡಿಕೆ ತುಪ್ಪವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ತನ್ನ ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಅದರಲ್ಲದ್ದುತ್ತಿದ್ದನು. ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಲೋಭಿಯು, "ನಿನ್ನ ತುಪ್ಪವನ್ನು ಏಕೆ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಳುಮಾಡುತ್ತೀಯೆ? ನನ್ನ ಊಟದ ರೀತಿಯನ್ನು ನೋಡು," ಎಂದನು. ನಂತರ ಆತನು ತಳದಲ್ಲಿ ಬಹು ಸ್ವಲ್ಪ ತುಪ್ಪವಿದ್ದ ಬಂದು ಸಣ್ಣ ಕುಡಿಕೆಯನ್ನೂ, ಬಂದು ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನೂ ತೆಗೆದನು. ಕುಡಿಕೆಯನ್ನು ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಮೊಳೆಗೆ ತಗಲುಹಾಕಿ, ಬಂ

ದೊಂದು ರೊಟ್ಟಿಯ ತುಂಡನ್ನೂ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಅದನ್ನು ಕುಡಿಕೆ ಕಡೆಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಮೊದಲನೆ ಲೋಭಿಯು ಈತನ ಊಟದ ರೀತಿಯನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಮೆಚ್ಚಿದನು.

ಕಬ್ಬಿಣಕ್ಕಿಂತ ಜೆನ್ನವು ಭಾರವಾಗಿದೆ.
ಸೋಮವಾರದಿಂದ ನಾನು ಈಜು ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

1918.

1. The Arabs have a fable of a man who was startled one day by a camel's nose being thrust into his tent where he lay asleep. "It is very cold outside," said the camel, "I only want to get my nose in". The man was of an easy temper and rather sleepy, so the nose was let in. Soon afterwards the camel said, "Let me get my neck in." This also was done. Then the camel gained permission to have his fore-feet in the tent, and so little by little got in his whole body. The man quickly began to find his companion very troublesome, for the tent was not large enough for both. When he complained to the camel, he received for answer, "If you do not like it, you may leave; as for myself, I shall stay where I am."

---

2. ಬಂದಾನೊಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಂದು ದಿನ ಬಬ್ಬ ಹಣ್ಣು ಹಣ್ಣು ಮುದುಕನು ತೆಂಗಿನ ಸಸಿಗಳನ್ನು ನಾಟುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಆ ದೇಶದ ಧೊರೆಯು ಆ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಸಸಿಗಳನ್ನು ನಾಟುತ್ತಿದ್ದ ಮುದುಕನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ, "ಅಯ್ಯಾ ಮುದುಕನೆ! ನಿನ್ನ ವಯಸ್ಸೆಷ್ಟು?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಮುದುಕನು, "ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ! ನನಗೆ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ," ಎಂದನು. ಬಡನೆಯೆ ಧೊರೆಯ ಸಂಗಡ ಇದ್ದ ಊಳಿಗದವನು, "ನೀನೇನು ಹುಚ್ಚನೋ? ಯಾರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತೀಯೆಂದು ಬಲ್ಲೆಯೋ?" ಎಂದು ಮುದುಕನನ್ನು ಗದರಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಮುದುಕನು, "ಅಯ್ಯಾ, ಏಕೆ ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ? ನನ್ನನ್ನು ಗದರಿಸಬೇಡ. ನಾನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡದೆಯಾಗಲಿ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದೆಯಾಗಲಿ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ತಿಳಿದವರು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಕಳೆದ ಕಾಲವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೇಕೆ ನೀನು ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು?" ಎಂದನು.

1919.

1. A sailor was once telling a friend that his father, brother, uncle and grandfather had all died at sea. His friend said, "Then if I were you, I would never go to sea myself." The sailor replied, "Why, where have most of your relations died?" To this the friend replied, "They have all died in

their beds". "Well," said the sailor, "If all your relations have died in their beds, I should strongly advise you never to go to bed. It must be a dangerous place."

---

2. ಬಂದಾನೊಂದು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ನರಿಯಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದುದಿನ ಬಲು ಬಾಯಾರಿಕೆ ಹತ್ತಿದಾಗ ಅದು ಬಂದು ಭಾವಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಧುಮುಕಿ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದು ದಾಹವನ್ನು ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಬಳಿಕ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವೇ ತೋರದೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ನಿಂತಿತ್ತು. ಆಗ ಈ ನರಿಯಂತೆಯೇ ನೀರಡಿಕೆಯಿಂದ ಬಳಲಿದ ಬಂದು ಹೋತನು ಆ ಭಾವಿಯ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಗ್ಗಿ ನೋಡಿ ನರಿಯನ್ನು ಕಂಡು, "ಏನಲೇ ನರೀ, ಭಾವಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಿದೆಯೇ?" ಎಂದು ಕೇಳಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ನರಿಯು, "ಬೇಕಾದಷ್ಟಿದೆ, ಸಿಹಿಯಾಗಿದೆ, ನಾನು ಕುಡಿದು ತೃಪ್ತಿ ಹೊಂದಿದೆನು," ಎಂದು ಹೇಳಿತು. ಹೋತನು ಕೂಡಲೇ ಭಾವಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಧುಮಿಕಿತು. ಆ ಕ್ಷಣವೇ ನರಿಯು ಅದರ ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ನೆಗೆದು ದಡಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಹೊರಟು ಹೋಯಿತು.

1920.

1. Once upon a time there was a man who was always grumbling. He was a wood-cutter by trade and he had to do very hard work. He had to get up at day light and work all day till the sun set, so he had some reason to grumble.

One day a wise man came to him and said, "Why do you grumble so?".

"I have a good cause to grumble," said the wood-cutter. "My life is a hard one. It is all work and no play."

"Grumbling does not make your work less hard," said the wise man. "I do not like grumblers. Nevertheless I am willing to help you. What shall I do?"

"Send me a giant to do my work for me", said the wood-cutter.

"Very well," said the wise man. "I will send you a giant. But I warn you, he is very fierce. If you do not keep him busy with work, he will kill you."

---

2. ಒಬ್ಬ ಅಗಸನ ಬಳಿ ಒಂದು ನಾಯಿಯೂ ಬಂದು ಕತ್ತೆಯೂ ಇದ್ದವು. ಒಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಅಗಸನ ಮನೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಕಳ್ಳನು ನುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಮಾಡಿದ ಸದ್ದಿನಿಂದ ಕತ್ತೆಗೆ ಚ್ಚರವಾಯಿತು. ನಾಯಿಗೂ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು. ನಾಯಿಯು ಬೊಗಳಲಿಲ್ಲ. ಕತ್ತೆಯು ಸುಮ್ಮನಿರಲಾರದೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿತು. ಅಗಸನು ಕೋಪಗೊಂಡು ಬಂದು ಕತ್ತೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಡೆದನು. ಕತ್ತೆಯು ಏಟುತಿಂದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ, ನನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆಂದು ಸಮಾಧಾನಮಾಡಿಕೊಂಡಿತು.

1921.

1. Two men set off to walk from Rangapur to Rampur, and said they would share the same fate, come what might. When they had gone half way, one of them saw a bag of gold lying in the path. He took it up, saying, "Ha! I have found a bag of gold!"

"My friend," said the other man, "when we set out you told me we were to share the same luck, be it good or bad; so you ought to say 'we' have found a bag of gold not 'I'."

"You may think as you please," said the man, "but as it was I who found the gold, I shall keep it."

Just then they heard a loud cry of "Stop, thief!" "Come," said the man who held the bag, "Come off; let us hide in this wood, for if the men find us with the gold, they will take us for thieves."

"How now!" said the friend, "you swore it should be 'I' when you found the bag; so let it be 'I' as long as there is a fear of your being caught for theft."

2. ಒಬ್ಬ ರೈತನು ತನ್ನ ಕುದುರೆಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಸಂತೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದೇ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನರು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಬ್ಬನು ಸಂತೆಗೆ ಬಂದು ಹಸುವನ್ನು ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಆತನನ್ನು ಕುರಿತು, "ಎಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆ ಹಸು! ತುಂಬಾ ಹಾಲು ಕೊಡುವಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಹಸು ನನಗೊಂದು ಬೇಕು," ಎಂದು ರೈತನು ಹೇಳಿದನು. "ನಿನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಾದರೆ ಇದನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು," ಎಂದು ಆತನು ಹೇಳಿದನು. ರೈತನು, "ಕುದುರೆಗಿಂತ ಹಸುವು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯೋಜನವುಳ್ಳದ್ದು. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಹಾಲು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ನಿನ್ನ ಹಸುವಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ನನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ," ಎಂದು ತನ್ನ ಕುದುರೆಯಿಂದ ಇಳಿದು ಅದನ್ನು ಆ ಮನುಷ್ಯನ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟನು.

1922.

1. In the morning, before she was quite awake, she called for water to perform the ablutions to which she had been accustomed all her life. Then she said to herself, "What is the use of my calling for water in such a place ?" Having no water with which to wash her face and hands before uttering her morning prayer, she rubbed her face and hands with sand and adored her maker in the usual form. Then she repeated to herself some lines of poetry expressing her trust in God :

"When I had no teeth, thou gavest milk. Having given teeth wilt thou not give food also? He who takes care of the fowls of the air and of all the animals that live on earth, will he not take care of me also? Why art thou sad, O simple-minded one? He who provides for the wise and the foolish alike, and indeed for all created things, will likewise provide for thee."

---

2. ಬಂದು ದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನು ತನ್ನ ಹೊಲದ ಕಡೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ತನ್ನ ದಾರಿಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಹರಿದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಬಂದು ಹಾವನ್ನು ಕಂಡನು. ಆ ಹುಡುಗನನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಹಾಪ್ರ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿತು. ಹುಡುಗನೂ ನಿಂತನು. ಹಾವು ಕದಲಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಎದುರುಗಡೆಯಿಂದ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ಬರುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಹುಡುಗನು ಕಂಡನು. ಅವನು ಹುಡುಗನನ್ನು ಏಕೆ ನಿಂತಿದ್ದೀಯೆ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದನು. ಹುಡುಗನು ಹಾವಿನಕಡೆಗೆ ತೋರಿಸಿದನು. ಇಬ್ಬರ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೂ ಬಂದುಕೋಲೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಹಾವು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹರಿದು ತನ್ನ ಹುತ್ತವನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡಿತು.

1923

1. Once upon a time there was a wood-cutter who was always grumbling. One day a wise man came to him and said, "Why do you grumble so?" "I have good cause to grumble," said the wood-

cutter, "My life is a hard one. It is all work and no play. I wish I had a giant to do my work for me." "Very well," said the wise man, "I will send you a giant; but if you do not keep him busy with work he will kill you." "Agreed", said the would-cutter.

The giant came to him the next morning. "What work am I to do!" he roared. "Cut down all the trees in this forest," said the wood-cutter. This was done in ten minutes. "Give me work," said the giant again. "Build a city where the trees were," said the wood-cutter. The giant returned in a short time and said, "The city is built. Give me more work to do." The wood-cutter trembled. He had a little dog with a curly tail. This gave him an idea. "Brush my dog's hair straight and take the curl out of its tail," he said to the giant.

---

2. ಬಂದು ದಿನ ಬಂದು ಜೆಕ್ಕ ಕೋಳೀಮರಿಯು ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೋಟದೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಕೊಂಚದೂರ ಹೋಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬಂದು ದೊಡ್ಡ ಎಲೆಯು ಅದರ ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಆಗ ಅದು ಭಯಪಟ್ಟು, "ಆಹಾ! ಆಕಾಶವೇ ಬೀಳುತ್ತಿದೆ," ಎಂದು ನೆನಸಿ ಓಡಿಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹೆಂಟೆ ಇದನ್ನು ನೋಡಿ, "ಯಾಕೆ ಇಷ್ಟು ಗಾಬರಿ

ಯಿಂದ ಓಡುತ್ತೀ?" ಎಂದು ಕೇಳಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಕೊಕ್ಕರೆಯು, "ಅಮ್ಮಾ, ಆಕಾಶವು ಬೀಳುತ್ತಾ ಇದೆ ; ನೀನು ನೋಡಲಿಲ್ಲವೇ? ಆಕಾಶದ ತುಂಡೊಂದು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು. ನಾವು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಓಡಿಹೋಗಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ," ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿತು. ಬಳಿಕ ಇವೆರಡೂ ಓಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು, ಬಂದು ಕೆಂಪು ನರಿಯು ಇವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂಗತಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, "ಎಲ್ಲೆ ಮಿತ್ರರೇ, ಭಯಪಡಬೇಡಿ. ನಾನು ಭೂಮಿಯ ಬಳಗೆ ಮನೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವೆನು. ಅಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇಮವಾಗಿರುವೆವು," ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೇಂಟೆಯಾಗಲೀ ಮರಿಯಾಗಲೀ ಹಿಂತಿರಿಗಿ ಬರಲಿಲ್ಲ.

1921.

1. "Good master crane," said the crab, crawling up to him, "Have you given up eating that you stand all day so sadly in the water?" "No, my good friend", replied the old crane, "I am still very fond of my fish dinners, but I have heard very bad news. Last night I heard some fishermen say thatthey would come here to-morrow and catch all the fish in the lake. As I depend upon the fish in the lake for my living, I shall starve if they do so. This makes me sad, for I see nothing but death before me."

All the fishes heard what the crane said and they called hastily a public meeting to decide what was to be done. "It is quite true", they said. "That he eats us; but he has to catch us first, and we have all therefore got a chance of many days of life. But if these cruel fishermen come and cast their nets in the lake, no one will escape, and we shall all die together. In this matter the crane's interests are ours, and we had better consult him about it."

---

2. ಒಬ್ಬ ಮುದುಕಿಯು ಬಂದು ದಿನ ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ದೊಂದು ಜೆಕ್ಕ ಸೂಜಿಯನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಕೆಡವಿಕೊಂ ಡಳು. ಆಕೆಯು ಅದನ್ನು ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲುಮಾಡಿ ಹೊ ರಕ್ಕೆ ಬಂದು ರಾತ್ರಿಯಾಗುತ್ತ ಲೂ ಬೀದಿಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಇದ್ದಳು. ಆಗ ದಾರಿಹೋಕನೊಬ್ಬನು, "ಏನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿ ದ್ದೀಯಮ್ಮ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಆಕೆಯು, "ಅಯ್ಯಾ, ಬಂದು ಸಣ್ಣ ಸೂಜಿ ಹೋಗಿದೆ. ನೀನಾದರೂ ಹುಡುಕಿಕೊಡಪ್ಪ," ಎಂದಳು. ಆತನು ತುಂಬ ಕನಿಕರದಿಂದ, "ಅಮ್ಮಾ, ನಿನ್ನ ಸೂಜಿಯನ್ನು ಯಾ ವಾಗ ಎಲ್ಲಿ ಕೆಡವಿಕೊಂಡೆ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಮುದುಕಿಯು "ಅಯ್ಯಾ, ಜೆಕ್ಕಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಡವಿಕೊಂಡೆನು," ಎಂದಳು. ಆಗ ದಾರಿಹೋಕನು ಫಕಾರನೆ ನಕ್ಕು, "ಸರಿಯಾಯಿತು, ಬಳಗೆ ಕಳೆದು ಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಹುಡುಕುವುದೆ? ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಏತಕ್ಕೆ ಹುಡುಕ ಲಿಲ್ಲ!" ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಆ ಬೆಪ್ಪಳು, "ಅಯ್ಯಾ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದೀಪ

ವಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಊರದೀಪವಿದೆ. ಬೆಳಕಿದ್ದ ಕಡೆ ಹುಡುಕದೆ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿ ಫಲವೇನು"? ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಳಂತೆ.

1925.

1. Two pots, one of brass and of earthenware, had been left on the bank of a river. When the tide rose they both floated off down the stream. Now the earthen pot tried its best to keep aloof from the brass one, which cried: "Fear nothing, friend, I will not strike you," "But I may come in contact with you," said the other, "if I come too close; and whether I hit you, or you hit me, I shall suffer for it."

---

2 ಒಬ್ಬ ವರ್ತಕನು ಮುಕ್ಕಳ ಟೋಪಿಗಳನ್ನು ಮೂಟೆಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಊರೂರು ತಿರುಗಿ ಅವನ್ನು ಮಾರುತ್ತಿದ್ದನು. ಬಂದು ದಿನ ಟೋಪಿಗಳ ಮೂಟೆಯನ್ನು ಹೆಗಲಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಉರಿಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಟನು. ನಡೆದು ನಡೆದು ಕಾಲು ಬಹಳ ನೋಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನಿಗೆ ಬಹಳ ಆಯಾಸವಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ವರ್ತಕನು ಬಂದು ಮರದಕೆಳಗೆ ಗಂಟನ್ನು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಿದ್ದೆಮಾಡಿದನು. ಅವನು ತನ್ನ ತಲೆಗೂ ಬಂದು ಟೋಪಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಆ ಮರದ ಮೇಲೆ ನೂರಾರು ಕಪಿಗಳು ಇದ್ದವು. ಅವನು ನಿದ್ದೆಮಾಡುವಾಗ ಅವು ಟೋಪಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪುನಃ ಮರವನ್ನೇರಿದವು. ಟೋಪಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ

ತಲೆಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡವು. ವರ್ತಕನು ಎದ್ದು ನೋಡಿ ಬಂದು ಯುಕ್ತಿ ಮಾಡಿದನು. ತನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಟೋಪಿಯನ್ನು ಅವುಗಳು ನೋಡುವಂತೆ ಕೆಳಗೆ ಬಿಸಾಟನು. ಅವುಗಳೂ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದವು. ಬಡನೇ ಟೋಪಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆರಿಸಿ, ಗಂಟುಕಟ್ಟಿ ಬೇಗನೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಡಿದನು.

1925

1. Why the bear has a short tail.

One day a bear met a fox with a fish he had stolen in his mouth. "Where did you get it from?" asked the bear. "I have been out fishing and caught it," said the fox. The bear asked the fox to teach him fishing too. The fox said, "You have to go out upon the ice, cut a hole in it and put your tail down into the hole. After a time give a strong pull to your tail and you will get much fish." So the bear put his tail a long long time down in the hole until it was frozen. When the bear pulled out his tail it broke off.

---

2. ಆನೆಯು ಮರದ ಎಲೆಗಳನ್ನೂ ಹುಲ್ಲು ಮತ್ತು ಜೊಂಡನ್ನೂ ತಿನ್ನುತ್ತದೆ. ಅಕ್ಕಿ, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಮತ್ತು ಕಬ್ಬು ಅದಕ್ಕೆ ತುಂಬ ಇಷ್ಟ. ಆನೆಯು ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯಬೇಕಾದರೆ ಸೊಂಡಲಿ